

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ḥoveret yen Levanon

Bril, Yehi'el

Paris, 626 = 1866

מיעושעש רפסל, מילימ תמדקה.

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9491

הקדמת מילים, לספר שעשועים.

קרא השר בספר שעשועים
רחשתיהו וילידי רעיונים

בשמך נחשב יקר ונעים
למסעיהם נדוד נדים ונעים

* * *

שר כי ישאל איש מי חקק
תשיב אותו יוסף דודי

דברי צחות על הספר
הוא הנותן אמרי שפר.

* * *

הורש לכבי מצלעי כי ביום
אולי ישיביו למורשיו מעט

בכי לפרודו טרדו דלף
שירים וכן יבא לשר האף.

ס' צווישן * * * * *

אזכור * * * * *

ראו ספר בעט צחות כתבתיו
ומדברי בני בינה קבצתיו
זהב מילים באש עברתיו
וכסף מאמר בלב כנסתיו
לרב ששת נשיא עמי שלחתיו
גביר מכל בני משרה בחרתיו
וגופי לצמיחות לו מכרתיו
וכן לבי אחווה לו נחתיו
ורוחי לאהוב אותו בחנתיו
וחשקו תוך סגור לבי סגרתיו
ולא ידעו מקנאי אן טמנתיו
שמו רביד לצוארי רבדתיו
ועל לבי בעט ברזל חקקתיו
דברו צוף אלי חכיטעמתיו
וסודו בחרר לבי גנתיו
ומתוק מדבש אפי השבתיו
ושירו על זמן כחץ דרכתיו
מכתי מזומן מזים עזבתיו
וכוסי בי על כוסי זכרתיו
להריח לחי מדם שפכתיו
ולחום יקוד לבי נפחתיו
חמסיעל זמן כסיל שמעתיו
ועין שכלי אשר נעצם פקחתיו
וסחר היקר בשמו חשפתיו

ומראש הררי שכל חצבתיו
ומאמרימתי חכמה אספתיו
לבלתי יהיה בו סיג צרפתיו
ודר שכל בעד רעיון לקטתיו
למען אהבת נפשי אהבתיו
ולהיות שר ואדון לי לקחתיו
לבל תאמר שנת זיבל גאלתיו
ולו שב אל צלעי לא אחותיו
ואלו יאהב בלתי מאסתיו
ולו גלה לאיש אותו קרעתיו
עדי גלו דמעי סוד צפנתיו
ועל ראשי עטרות לי ענדתיו
לבל יוכלו אמור דמעי מחקתיו
ועל כן כאכולהמן אכלתיו
לבל יאמרו בני עיש גנבתיו
בעת מחאותי ידי נשקתיו
ולהיות בעדי מגן משחתיו
שנתי בי בכל ליל חלמתיו
אבל ייני במי דמעי מסכתיו
עלי פני במי עיני רחצתיו
בנחל הבכי כמעט עזבתיו
הביאני ראותו עדי קראתיו
למען כי בפוך שכלו קרעתיו
וחדר בן בכר דעי חשפתיו

מעיל שירים להלכישו ערכתיו
 ומהלשמי שבחיו הענקתיו
 זאל נושאו למען האמנתיו
 להרום על יסוד זכרו יסדתיו
 ומרקמת חהלות לו ארגתיו
 ומבשמי נדיבותיו רקחתיו
 לבכי עם כתבי לו מסרתיו
 ולנשא בשם הודו חתמתיו.

ספר שעשועים

איש היה בארץ ברצולנה, יוסף בן זכרא שמו, והיה האיש ההוא שקט על שמריו, שאנן מנעוריו, עם דודיו וחבריו. יודעיו יקרבוהו, ומיודעיו יאהבוהו. והיה בחוכם נשיא ונכבד, וכל איש לאהבתו נעבד. וגם הוא עוֹבֵדֵם ומנשאים, מכבדם ומרפאם. לכל חולה מהם מכין רפואות הועלתו, בעזר יוצרו כפי מלאכתו וחכמתו, ומתעסק בחלייתו, לעבדו ולשרתו, באהבתו ובחמלתו, הבכור כבכירתו, והצעיר כצעירתו. ולכל איש באהבתו יוסף, ולחברתו כוסף, לעבד נמכר יוסף.

ויהי הלילה ואני יוסף ישן על מטתי ושנתו ערבה לי, היא לבד חלקי מכל עמלי; כי יש דברים אשר הם עמל הנפש ומנוחת הגוף ואחרים אשר הם עמל הגוף ומנוחת הנפש, והשינה מנוחת הגוף והנפש יחד, והדבר הזה מכל איש לא נבחר. ושאלו לאבוקרט החסיד מה היא השינה העמק הכחות אלה עמק הנפש, להמציא הגוף מרגוע ונופש. ואמר אריסטו השינה הטבעית רפואת כל חולי. ואמר גאלינוס השינה הטבעית מאמצת הכחות, ומחלשת הלחות. ואמר החכם יוחני השינה בעתה מביאה את הגוף לידי בריאות.

ויהי בעת נומי, וארא בחלומי, והנה לפני קומה גבוהה כמראה אדם וחמונתו, ויעירני כאיש אשר יעור משנתו. ויאמר אלי בן אדם, קום לך מה לך נרדם, התעורר וראה יין כי תאדם. קום נא שבה ואכלה מצדי, אשר הבאתי לך מאשר השיגה ידי. וכמו השחר עלה קמתי בחפזון, ואראה לפני יין ולחם ומזון, וביד האיש נר דולק, ואורו לכל פאה יחלק. ואען ואומר מה אלה אדוני, ויענייאמר ייני ולחמי ומזוני, שב לאכול ולשתות עמי, כי אהבתך כאחד מבני אמי. ואחרי זאת הודתי על חסדו וכבודו, ואהבתו ונדבת ידו. אמרתי אליו אדוני לא אוכל לאכול ולשתות עד התפללתי למכין כל דרכי, ומכין צעדי ומהלכי, אשר עשה לי כל צרכי. ואמר מבחר הנביאים, וראש כל הקרואים, מרע"ה לא תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו הזהיר את בני ישראל שלא יאכלו עד שהתפללו כי הדם הוא הנפש. וכן אמר שאול ושחטם בזה ואכלתם ולא תחטאו לאכול על הדם. ועוד כי כל האוכל טרם יתפלל ויתחנן, נקרא חבר למשחים ועונן. ושאלו לאריסטו איזה יפה לקדם התפלה או האכילה. ואמר התפלה כי התפלה חיי הנפש והאכילה חיי הגוף. ועוד כי לא יתכן תפלה וקריאה לנפש שבעה

ומלאה. ושאלו לפילוסוף אחר איזו היא טובה האכילה או התפלה, ויען ויאמר רוב התפלה מועיל ורוב האכילה מזיק. ואמר חכם אחר התפלה או האכילה. ואמר חכם אחד מן החכמים התפלה היא כמו הרוח העולה למעלה והאכילה כמו הגויה הזורחת למטה לארץ.

ויאמר אלי כשמעו דברי: התפלל כרצונך, ועשה הטוב בעיניך. וארחץ ידי לפני, ואתפלל לפני ד', ואחרי כן אכלתי מכל אשר שם לפני, כי יקרה נפשו בעיני. ובתוך המאכל שאלתי לשתות מי העין, ויגער בי ויאמר שחה יין, אשר כל פנים נגדו אין, והוא תאוה לעינים. ואומר לא ארצה כי לא אחפוץ שתוחו, כי ירא אנכי אותו. ויאמר אלי מדוע בלבך שנאתו, והוא ששון כל לב ושמחתו. ואשוב ואומר: לא אוכל לשתותו כי כל שותהו ישכר, על כל אחו יתנכר, והוא מחשיך העינים, ומקריר לבנת השינים, ומוליד השכחה, ומהבל הנפש החכמה, ומסיר שפה לנאמנים, ולוקח טעם וקנים, ומחליש כחות הגוף ומרעיש האברים בתנועתם, כי הוא חולש הגידים המניעים אותם, ומוליד חלאים רעים כמו הפלג ולקוח הפה ועקומו ושתיקה, אשה הוא לכל הנתחים ולכל כחות הגוף מעיקה והוא מגלה סוד דודים ורעים, ומשלח מדנים בין אחים, ואף כי היין בוגד, וביום קרה מעדה בוגד. וכן אמר המשורר, לכל איש אשר תאוה עליו עורר.

אל ישע לבך דודי אל יין קושר לכל רעיו ולאוהביו בצר עת רעך אל מחיתו יער, השמר מאד דודי אל עסיס רמון שחיה דודי למען והשמר ואל תתעה ביין והנה משה רבינו ע"ה אסר על הנזיר כל יין ושכר בעבור כי קדוש הוא כל ימי נזרו לבלתי יטמא ביין ויחלל נזרו, וגם על הכהן בכא לשרת בקדש אסר היין.

ויחר אף האיש ויאמר: למה זה ועל מה זה, אתה מחרף את היין וכוחו, ומוציא עליו דבות, לא מעט כי אם רבות, ומזכיר הרעות, ומכחיד הטובות, הלא ידעת אם לא שמעת כי הוא מוליד השמחה, ומנים יגון ואנחה, וכל איש עני ודל ורזה נפשו, ישתה וישכח רישו, והוא עוזר לבשל המאכל, ומועט הכאב אשר השקט לא יוכל, ומסיר כאב אפים, ומועיל לחולי מעים, וישלחם ביד פשעם אם יעצר במים, ומחזק הלב הנכשל, ומעורקים וכליות ליחות ישל, ומאמץ לחוליד התאוה, ומוליד בלב כילי נדבה, ומארץ העדנה, ומאחר הזקנה, ומחדד רעיונים, ואמרו רז"ל חמרא וריחני פקחים. ועל חטאתו אשר חטא הנזיר בחנור מן היין צוהו הקב"ה להביא שתי תורים או שני בני יונה, לכפר עליו מאשר חטא על הנפש הנענה. וכן אמר המשורר:

כראות כלי דר מלאו אודם, אבל מדם כבדי כבכי נמלאו.

אחמה לאש חבער ידידותך תוך כלי, מלא מים ברוח אהבה קפאו.
 כוסור כאלה הם נבוכים, עולים ומעלותם בדינו.
 זרחו מזרחם בכפינו, אך מערבם הם במעינו.
 בני רכב על יד רכב יגונם, מהרה תרכבו להיות אנשים.
 ותמאסו כל רמים כי מאסחם, משמח אלקים ואנשים.
 ואומר אליו אדוני אהרי אשר קדמתני בחסדך, אל יחר אפך בעבדך, דע
 כי הרופאים הקדמונים, אשר היו חכמים ונבונים, צוו לשחות המים בעת
 המאכל בעבור כי הם כבדים מן היין ובכבודם זורידו המאכל אל ירכתי הקיבה
 להיטב בשול המאכל בחום הכבד אשר התחיה העוזר לה, ואחרי המאכל שעה
 או שתים, צוו לשחות מעט מעט בלי מים, לחזק החום הטבעי ולעזור הכח המבשל.
 ויאמר אלי: כן דברת וגם אני בדברך מחזיק, כי המעט מעט מועיל והרב מעט
 מזיק: ויהי אחרי אכלי ושחתי עמו, שאלתי אותו על מקומו ושמו, ואומר אליו
 בי אדוני אהרי אשר כבדתני, ולחמך ומאכלך האכלתני, ואהבתך היקרה בלבי
 שתה, הגידה לי מה מלאכתך ומאין תבא ומאיזה עם אתה. ויען ויאמר אלי הנני
 מארץ רחוקה, בין הררי שפר ומתקה, וחכמתי כחכמתך, ודתי כדתך, ושמי:
 עינן הנטש בן ארנן הרש". אמרתי בלבי הנה השם הזה נורא ואים, לא שמעתי
 בלתי הזים. ויאמר אלי לא חוכל לדעת סוד שמי, עד אשר תארח לחברה עמי,
 קום צא מן הארץ הזאת, ואגלה לך העלמות ורווח, כי במקום הזה אינם יודעים
 חכמתך, ואינם מכירים מלאכתך ומעלתך, לכה נא אקחד ימקום אחר, ידעתי תהיה
 בו בחר, מקום נחמד וטוב, וכלו כגן רטוב, וכלי יושביו נאהבים ונעימים, והמה
 חכמים מחוכמים. ואומר אליו אדוני איך אעזוב ביתי, ואטוש נחלתי, ואצא
 מארץ מולדתי, אשר שם מכוון שבת, ובה נדיבים נשיאים ואצילים, חכמים
 ונבונים וכלל דבר משכילים, גדוליהם לכבודם יכבדוני, וצעיריהם לפי חסד
 יעבדוני, וכל ימי חיותי יהיו אותי על אברת אהבתם נושאים, ובמותי יחנטו אותי
 הרופאים. ואמר החכם אם רוח המושל יעלה עליך מקומך אל הנח, פי' רוח
 המושל הוא יצר לב האדם אשר ישטנו, ולכל אשר יחפץ יטנו. והנה בהכרח
 גופך אשר הוא ארוך, ופניך כתפתה ערוך, ע"כ זחלתי ואירא מלכת אחרך פן
 יקרני כאשר קרה לנמר אחד עם השועל. ויאמר אלי ומה המקרה אשר קרהו.
 ואומר אליו: אמרו כי היה נמר אחד שאנגן ושלו במקומו, הוא ואשתו ובניו
 עמו, והיה ברצונו מסתפק, ובכל יום טרפו מחאפק, והיה שועל אחד שכנו ובעל
 בריחו, איש עצתו ונאמן באהבתו, ויאמר השועל בלבו, אולי ישטני הנמר וישים
 ארבו בקרבו, ואפחד אם יחסר יום אחד טרפו, פן יטרפני בחקפו, ויהרגני
 בעזו אפו, כי הוא נבל וסכל, ויתנני לו ולבניו למאכל, אין לי כי אם לדבר אתו
 בערמה, ולפתותו בשפתי מרמה, אולי יפתה ואוכל לו, ואפרוק מעל צוארי עול
 סובלו. ואמר החכם כי העצה טובה בטרם חול הרעה, היא עצת חכמה ודעה,

ואחרי בא הצרה, היא עצה נבערה. ועל כן אמר השועל ארחיקנו משכונתי,
ואעתיקנו מגבולתי, ואבלענו ממקומו טרם יבלעני, ואהדפנו ממצבו טרם יהדפני
ויטרפני, ואולי אוכל בדרך המות לנהגו, כי ארו"ל אם בא להורגך השכם
להרגו. ויהי ממחרת ויבא השועל אל בית הנמר, להיות מחשבתו גומר, ויאמר
לו הנמר מאין תבא, ויען ויאמר ממקום חמהתי על זיפיו וטובו, מקום גנות ופרדסים,
ושושנים והרסים, ותורים וסיסים, עגיבים וצבאים, אילים עפרים ופראים,
בין שיחים ומריאים, ינאקו תוך דשאים, ע"כ באתי לברוך, ואל המקום ההוא
לחברך, כי המקום הזה, נמאס ונכזה, ובלתי שמן כי אם רזה. ויאמר
אליו הנמר: הראני אותו, כי נכסוף נכספת לראותו. וינהלהו אל המקום ההוא,
ולא ידע כי בנפשו הוא, ובראותו יפי המקום וחמדתו, ונעמו ותכונתו, ומוצאו
ומוכאו, ועציו וציצו, ודשאיו ופרדסיו והרסיו, ואילו וצבאו, שמח שמחה
גדולה, וימלא חדוה וגילה, ויאמר השועל בלבו כמה שמחות, נהפכו
לאנחות, וזאת בעזר ה' תהיה להם אחות. ויען ויאמר לו הנמר: עתה ידעתי כי
נפשך בנפשי קשורה, ואהבתי בלבך ערוכה ושמורה, כי באהבתך אותי בחרת
וכמוהו לא שמעה אוני, יהי מקורך ברוך אהובי ואדוני; אכן אלך ואועץ עם
אשתי ואגלה אליה כל סתרי, כי היא חברתי ואשת נעורי. וירא השועל ממנה
כי היתה חכמה, ובעלת שכל וערמה. ויאמר לו השומר מעצת האשה, כי היא
רעה ומורת רוח וקשה, ולבה שמיר ושיח, צרעת ממארת היא בבית, וכל איש
חכם ולבו נכון לא ישמע אליהו, כי הנשים דעתן קלה עליהן. ואמר החכם השומר
מעצתם ומאהבתם, ושאל אותם ועשה הפך עצתם, וכל מי שישמע להן, וטועה
אחריהן, באש ישרפו אותו ואתהן. ויען הנמר ויאמר: עם כל זה משפט איש
וחקו, להתייעץ עם אשת חקו. ואמר החכם הועץ עם אחיך או עם חבריך,
ואז יכוננו כל דבריך. ויאמר השועל כמה יעצתך והדרכתך, ושומע לעצה לא מצאתך,
הלא אמר שלמה המלך ע"ה משוכבת חיקך שמור פחתי פיד (?). ויאמר הנמר
האמת אתך בכל אשר תאמר, כי פעמים תשימנה מר למתוק ומתוק למר, אבל
אלך ואשאל אותה, ואם תמנעני לא אשמע אותה ולא לעצתה. ויאמר השועל
אם כן לך לשלום, ואנכי איחל עד בואך הלום. וילך הנמר אל ביתו שמח וטוב
לב, ותאמר לו אשתו מה הששון הזה אשר שמחת, והששון אשר בפניך הצמחת.
ויאמר אליה חברי השועל, ואוהבי בלי מרד ומעל, הראני לשכני מקום הנחה
ורוחה, אשר כל רואיו יחמדוהו, וכל שומעיו יאשרוהו, והנה עלה בלבי להעתק
מהנה ולשבח שמה. ותאמר לו אשתי על מה ולמה. ויאמר כי מקומנו צר, ומצענו
קצר, ובכל יום טרפנו יחסר, ואין לנו לחם ובשר, ושמה נמצא כל צרכנו,
ונאכל ככל אשר תאווה נפשנו. ותאמר לו אשתו השמר מן השועל וממנתו ונסכו,
כי הוא יועץ לפי דרכו. ואמר החכם כי שנים הם מקטני אדמה, והם גדולים
בשכל ובערמה. א"ל ומי המה, ותאמר הנחש והשועל אשר הם שפליהבהמות,

והמה מלאות תוך ומרמות, הלא שמעת מה עשה הנחש לאדם וזוהו ואיך
 פתם והשיאם, וממוצות יוצים הניאם, עד אשר אל שערי מות הביאם. ולא
 שמעת כי אסר השועל את הארזיה במרמות, והרגו בערמות. ויאמר אליה ואיך
 ערב לבו לגשת אליו, ולא נפל פחדו עליו. ותאמר לו: הארזיה היה אוהב השועל
 בכל לבבו, ומרחיב לו ומאהבו ומקרבו, ולא היה השועל בוטח בו ויתנכל לו
 להמיתו, כי היתה על פניו יראתו, ויהיו יום אחד בא השועל אל בית הארזיה
 והוא כואב וצוח, ויאמר לו הארזיה מה לך ידיה נפשי, ויאמר לו השועל הנה אחזני
 כאב גדול בראשי, ויאמר הארזיה לשועל ומה לעשות להסיר הכאב, אמר השועל
 שמעתי כי הרופאים מארץ הערב צוו על כאב הראש לאסור ידיו ורגליו וירפא
 מכאבו, ויאמר הארזיה אאסרך כדכריך, אוליסור הכאב מעליך, ויקח הארזיה
 חבל חדש ויאסור ידיו ורגליו, ויאמר השועל כי סר הכאב מעליו, ויתרהג ולא
 שב הכאב אליו, והיו לימים אחרים וימצא לארזיה כאב גדול בראשו, כי כן
 מנהגו ודתו, וילך מתרה אל השועל כמהר צפור אל פח, ויאמר לו הארזיה, אחי
 שאהבה נפשי, אחזני כאב גדול בראשי, עד למות אשאל נפשי, אסור מהר
 בחבליך ידי ורגלי, אולי יסור הכאב מעלי, כאשר סר מעליך, ואחזיק טובה
 בשולך, ויקח השועל יתרים לחים ויאסור אותו ידיו ורגליו היטב, וילך מאתו ויעזבהו,
 ויביא אבנים גדולות ויהרגוהו. לכן אישי נמה אולי יקרך כאשר קרה לארזיה, לא
 יקום הדבר ולא יהיה, כי אין לבו כי אם לערמה, כי מדוע לא בחר במקום ההוא
 להיות מנוחתו ותענוגו ועדנו, על כן אפחד ממנו, כי במצורתו יצודנו, ולרעתנו
 המקום הזה יעידנו. ויאמר אליה הנמר: כדבר אחת הנבלות הדברים החרישי,
 ולהשיב על דבריאל החישי, כי כמה פעמים בחנתי אותה, ולא מצאתי סינים בכסף
 אהבתו. ותאמר לו: שמע בקולי ושב בביתך, ואל תשחת מקומך ונחלתך. ולא
 אבה שמוע לעצתה, לרעתו ולרעתה. וילך וישב אל השועל ויאמר: ראה עצתך
 טובה ונאמנה, ואהבתך מוקטרת מור ולבונה, אבל לא האבה האשה ללכת אחרך,
 ולא לשמוע אל דברי. ויאמר השועל אפחד פן יקרך דבר הצורף, ויאמר הנמר
 ומה היה דברו. ויאמר השועל: היה צורף במדינת בכל והיה חכם מאד במלאכת
 זהב וכסף, ויהיו יום אחד והוא עושה מלאכתו ותאמר לו אשתו אם תשמע
 לעצתי, ותעשה מצותי, אני אעשיהך, וארבת כבודך ויקרך, ויאמר אליה ואיך,
 ותאמר לנהנה אדוננו המלך אין לו כי אם בת אחת והוא אוהב אותה כנפשו
 ונצרה כבת עינו, ובכל יום תבא ותשב לימינו, ועתה שמע בקולי ועשה לה צורה
 אחת כסף ותהיה יפה וברה, כדמות בת המלך הוקרה, ואני אשאנה אליה מנחה,
 ועלי להיות לך ממנה עושר וכבוד והנחה, וישמע הצורף אל אשתו בסכלותו,
 ותסרוך דעתו והכנתו, ועש צורה נאה ויקרה, וישלחה ביד אשתו אל בת המלך,
 והיו בראות הדבת יופי הצורה שמחה מאד עליה, ותלבישת את מעילה, ותתן לה
 נמיה ועגיליה, ותשב האשה אל ביתה שמחה ועליות על עצתה, ויאמר לו אישה

בראותה מה היה מקרה, ואיך נפל דברך, ותאמר ראה מעילי ועגילי, את כל זה נתנה לי, ויאמר בעלה ואנה העושר והכבוד, האם מעילים, נומים ועגילים, חסרת, יותר ויותר יקרה בנפשי הצורה מכל אשר נשאת, ויהי במקור ותלך בת המלך לפני אביה ותראהו צורת הכסף, ושאל המלך ויאמר מי עשה הצורה, ומי נתנה לנערה, ויאמרו לו עבדיו אומן אחד אין כמוהו בכל הארצות לעשות במלאכת הזהב והכסף וישלח אותה אל בת המלך הכבודה, כי היא יקרה מכל כלי חמדה, ויחר אף המלך על הצורה אשר ראה ביד בתו, ויאמר מהרוקצצו ידו הימנית, כי כן משפט כל עושה צורה וחבנית, וימהרו ויכתרו את ידו, ויפשיטו מעליו כבודו, והנקשה נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש, שבע לענה ורוש, והיה צועק בנפש מרה, אליכם אישים אקרא, השמרו משמוע לעצת נשותיכם, והאטימו לקול לחשיהן אוניכם, פן יקרכם כאשר קרני, ויבואכם כאשר באני, כי עצת אשתי, חללה הפארתי, וכתתה ידי, ושחתה הודי, והיה צועק בכל יום עד אשר נבקעה מררתו, ונשפך כבודו בחמתו. ויהי כשמוע הנמר דבריו השועל חרד מאד ויאמר: יאות לכל איש מעצת אשתו להשמר, ובלבו יהי שומר. ויאמר השועל כל איש אשר עם אשתו יועץ, יקרהו מה שקרה לחרש העץ. ויאמר הנמר ומה המקרה אשר קרהו. ויאמר השועל היה איש אחד בדמשק והיה חכם מאד בחרושת עץ, ויהי יום אחד מתקן עצי, ומביט עניניו, ואשתו נאה לפניו, ותאמר לו אשתו אבי ז"ל היה במלאכת זאת יותר אומן טוב ממך כי הוא היה נוגר עצי בשתי ידיו ואחה לא הוכל לנגר כי אם בידך הימנית. ויאמר אליה אין כל אומן וחרש עושה מלאכתו כי אם בימינו מלבד האטר ביהיא ימינו. ותאמר אליו חי נפשך נסה, אם תוכל לעשות בשניהם כאשר אבי היה עושה, וירם הכסיל את ידו השמאלית במעצד להכות על העץ ויד על בהן ידו הימנית ויכתתהו, ויקם בחמת כחו ויד במעצד על ראש אשתו ותרץ גולגלחה ותמת, וידע הדבר למשפט וקחו החרש ויצאיהו חוץ לעיר וירגמו אותו אבן. על כן אמרת אלך חברי ואהובי, נמר ידי וקרובי, כי כל הנשים בוגדות, וכל הנפשות מצודדות, והני מגיד אליך מעט מבגידותיהן ונכליהן.

אמרו בי מלך אחד ממלכי הערב היה חכם ונבון ובעל משפט, והיו חכמיו ונבוניו, יושבים לפניו, ויום אחד התחילו לספר בשבת הנשים וגדולתן, ורוב חכמתן וסבלנותן, ויאמר להם המלך קצרו דבריכם, ועצרו מליכם, כי מעולם לא נראתה ולא נשמעה, אשה טובה בעלת שכל ודעה, וכל אהבתן לפי הנאתן, וצורך שעתן, ואונן מושלות בתאותן. ויאמרו לו חכמיו אל יאמר כן אדוני, כי יש בנשים חכמות ונבונות, כשרות ונאמנות, אהבות ומכבדות בעליהן, מכסות ערות בתיהן, ומפרנסות בניהן וננותיהן, וכל נגע ומוסודבה אין בהן. ויאמר המלך אני אתן לכם אות על דברי, ומופת על מאמרי, הנה העיר הזאת גדולה מאד שוטטו וראו, אם תמצאו בה אשה אחת בכל הטובות

אשר אמרתם, והמדות אשר דברתם. ויבקשו וימצאו אשה בעולת בעל צנועה
 וכשרה וחכמה, יפה בלכנה ברה כחמה, ובעלה עשיר גדול וסוחר, מבקש רצון
 וטוב שוחר. וישיבו אל המלך דבר, ויאמרו הנה מצאנו אשה חכמה, ומשכלת
 בלי מום ומרמה, ובלי מרד ומעל, והיא בעולת בעל. וישלח המלך לקרוא לבעלה
 ויבא לפניו ויכבדהו, וירחיב לו וישיבהו, ויאמר לו דבר סתר לי אליך, ויאמר
 לו דבר כי שומע עבדך, כי ישמע שכל וחין מליך. ויאמר לו המלך יש לי בת
 אחת טובה וחמודה, ורק היא לי יחידה, ולא אחפוץ לתתה למלך או לשר,
 כי חשקה בלבי נאסר, רק אבקש איש טוב ונאמן, וודך מחלאת הזמן, יאהבנה
 ויכבדה ועל שכמו ישאנה, ועטרות יענדנה, ובסבר פנים יפות יקבלנה, ובחסד
 וברחמים יבלכלנה, ואני שמעתי על רוב מהלליך, וטוב מדותיך ומעלליך, וארצה
 לתתה לך לאשה; אבל לא אוכל לתתה לבעל אשה, הרוג את אשתך בלילה
 ומחר אתננה לך לאשה. ויאמר לו הסוחר מה אני ומה חיי כי אהיה חתן למלך
 ואיני ראוי לרעות צאנך. ויאמר לו אני אבחר בך, כי אתה מאווי חפצי, ובלעדיך
 לא ירום איש את ידו ואת רגלו בכל ארצי. ויאמר למלך ואיך אוכל להרוג את
 אשתי ולה ט"ו שנה אתי מפתי האכל וחשחה מכוסי, והיא שמחת לבי ומשושי,
 תאהבני ותכבדני, וכבודי ככל יום בעיניה יוסיף ולא יגרע, ונשמרתי מכל דבר
 רע. ויאמר לו המלך שמע בקולי והרוג אותה, כי כבוד גדולה יהיה לך במוותה,
 כי על כל שרי מלכותי ארים ראשך, ומשלח בכל אשר תאווה נפשך. ויאמר
 האיש אנסה ואחזה, אם אוכל לעשות כדבר הגדול הזה. ויצא מעם המלך סר
 וזעף, ודם כבדו מנחירו רועף, ויבא אל ביתו, וכראות או אשתו גדלה מאד אנחתו,
 ונכפלה דאגתו. ותאמר לו אשתו, אדוני הישר והנעים, מדוע פניך רעים. ויהאפק
 ויאמר אליה, צורי ישמרך ממות וקטוב, אין לי דבר ואין בלבי רק טוב. והיא בלילה
 והיא ישנה על מטתה, קם בתמהון לבכ להמיתה, ויקח החרב בימינו והגר
 בשמאלו, ויסר הכסות מעליה, ויראנה ישנה ושני בניה, שוכבים בין שדיה,
 ויחמול עליה, ויאמר אוי לי אם אהרגנה, וחרפתי אנה אוליכנה, ומי יגדל את
 בני, אשר המה כאשון עיני, אין זה כי אם רוב פשעיו ועוני, וישב החרב לנדה,
 ונפשו מתמוגגת ביגונה, ויאמר בלבו ועיניו בוכות, הנה אשתי טובה מכל הממלכות,
 ארורים יהיו כל המלכים הערבים, כי הם אחר האות לבם הולכים, ולבות בני אדם
 בהבליהם נושכים, ויין שמחתם במי אנחה נוסכים. ויעל על המטה וישכב עמה
 וינשקה, וישם שמאי חתם לראשה ויחבקה, ויעל עולה ואיל קרבן עולה ויורד. והי
 בבוקר ויקם וילך לחנותו, והמלך מיחל אותו, ויתמהמה וישלח המלך למהרהו, ולדעת
 מקרהו, וכראותו שליח המלך גדל כאבו, ופחד ורהה לבבו, ויבא לפני המלך. ויאמר
 לו מה עשית הרגת אותה, ויאמר לא אדוני כי גדלה עלי אהבתה וחמלתה, ויספר
 כל אשר עשה, וכל אשר קרהו כקחתו את החרב להמיתה. ויגער בו המלך ויאמר
 צא מלפני, ואל תוסיף ראות פני, כי אינך כאנשים, אך לבך כלב הנשים,

ויצא מלפניו וחרב שמחתו, לעוף המלך וגערתו. ויהי ממחרת לעת ערב שלח
 המלך אחר מעבדיו להביא את אשת האיש בסתר, וילך ויביאה אליו, וכראות
 המלך אותה, תמה על הוד תמונתה, והדר תארה ודמותה, ויאמר איה הנח
 שמעתי על חכמתך, ועל יופי יפעתך, ומיום שמעתי שמעך קדחת בלבי איש
 אהבתך, ונמשכה נפשי בחבלי האוהך, ועתה חפצתי לקחתך ללאשה, אמנם
 לא אוכל קחת אשת איש פן יהיה לבושה, לכיהללה והרגי את אישך, ואח"כ
 אקחך ועשיתי ככל אשר תאווה נפשך. ותען האשה בטוב לב ובשמחה, אעשה
 מצות המלך ואהיה לך לשפחה. ויאמר לה המלך, אבל תהיה אשתי וכל נשי
 תהינה אמהותיך, ופלגשי שפחותיך. ויתן לה המלך חרב ברזל לטושה, כי ידע
 חסרון דעת האשה, ויאמר לה הנח חרבי חדה מאד הכי אותו פעם אחת ולא
 תשני לו. ותקח החרב ותלך לביתה, והיא מתרפקת בשמחתה, וטבחה טבחה
 ולא מסכה יינה, וחבא מטעמים ותערוך שולחנה. ויבוא בעלה אל ביתו לאכול
 ולשתות עם בני ואשתו, ותשקרו הכבודה אשתו וין בלילה ההוא ותשכרהו,
 ותשאהו אל המטה ותשכי בהו, ותקם בעוד לילה והוא בשכרהו, ישן על מטתו,
 ותקח החרב ותך על ראשו, ותחשוב כי ברזל באה נפשו, ותוכפל חרב הבדיל
 ויעור משנתו, ויקץ מעט משכ רוחו, ויצעק ויאמר לאשתו מי משנת העיני,
 ועל ראשי מי הכני. וכראות האשה כי הקיץ ולא הויקתהו חרבה, חרדה מאד
 חרדה גדולה ויצא לבה, ומרוב פחד ואימה, כמעט לא נותרה בה נשמה, ותאמר
 לו שכב ושוב לנימך, אולי מכה אותך ראות בחלומך. וישב אל שנחתו ולא יכול
 לפקוח עינו, כי עדין לא הקיץ מיינו. וחרב ראגת האשה עד אין חקר, ותתחלחל
 עד אור הבוקר, ותשב לעשות מעשה ולתקן ביתה כי כן משפטה כל הימים.
 יהי המלך מיחל בואה, ולא באה עד אשר צוה להביא. והיה בכואה ויאמר
 לה המלך עשית את הדבר אשר היה ביני וביניך, או חסה עליו עיניך. ותאמר
 אדוני המלך אני עשית מצותך, אבל אתה שמת לאל מלחך, והפרת עצתך
 הטובה ותסכלה, כי חרבך הנפתי עליו ותחללה, ותספר לו כל אשר עשתה,
 ואת כל אשר עושה. וישלח המלך לקרוא לאישה, ויאמר לו ספר לחכמים היושבים
 לפני את כל אשר קסך עם אשתך, ואח"כ צוה המלך את האשה להגיד להם אשר
 קרה לה עם בעלה, ותעש כן. ויען המלך לחכמוי הלא זה דברי אשר דברתי
 אליכם, באמרי עצרו מליכם. ווענו כן, והם מחכמתו תמהים, כי היה חכם
 כמלאך אלקים. וסוף האשה יצא חכמתה הנאמרת ויאמר פשו חפצתי
 והנה סקראט האלקי ברוכ חכמתו וגודל חסידותו היה שונא אותך, ומואם
 להביט צורתך, והנה היתה אשתו דקה וקצרה, ויאמרו לו תלמודי אדונינו איש
 כמוד לקח אשה כזאת, והשיב בחרתי הרע במיעוטו. ויום אחר היה חולך עם
 תלמידיו, ויאמרו לו ולמה תביט א אשה, אמר להם לא לאהבתה, ולא לתאוותה,
 אך אביט מלאכת הבורא בצורתה. אמר הפוך תוכח לכהן, ויבונן לך כעורת.

ופעם אחת היה מהלך כדרך וראה אשה אחת חלודה בתאנה, אמר מי יתן ויהי כל
 פרי העץ כזה. ופעם אחת היה הולך עם תלמידיו על שפת הנהר, והיתה
 אשה אחת כוכסת שמה וצקקה עליו וקללתו וחרפתו וגדפתו, ואח"כ זרקה עליו
 מן המים וטבלתו, אמר כל זה וזקה האשה וחרעימה עד שהגשימה. ופעם
 אחת בנה אחד מן הגדולים בית חדש וכתב על המשקוף, לא יבא אליו כל רע,
 עבר שמה דיאונגיש החכם וראה את המכתב וכתב תחתיו ומאן כתב אשתך.
 ויאמר השועל אל הנמר כל זה אמרת יאליך כי לא יאות לאדם לבטוח באשתו כל
 ימי חייתו, ואף בי אחרי מותו. ויאמר אליו הנמר בחייו תוכל לרמותו, אבל מה תוכל
 לעשות לו אחרי מותו. ויאמר השועל אל הנמר, הנה אני ילך רעה חולה מכל
 אשר ספרתי, וגדולה מכל אשר אמרתי. אמרו כי היה מנהג אנשי רומי כשהיו
 תולין אדם על עץ לא היו מקברין אותו עד יום עשירי לחייתו, ובעבור שלא
 יגנבוהו רעיו וקרוביו היה שר אחד מן הגדולים ממונה עליו לשמרו בלילות, ואם
 יגנב מעמו, היו תולים אותו במקומו. והיו יום אחד חלה הקיסר שר אחד פרוש
 גדול אשר מרד בו, וילך השם לשמרו כמשפטו, והיבחצי הלילה ישמע צקקה
 גדולה ואנחת חזקה, קול כבי ונאקה, ויחרד האיש חרדה גדולה וירכב על סוסו
 ויאמר אלך ואראה למת זה ועל מהוזה, וילך לעומת הקול עד אשר בא אל קבר
 בני העם, וימצא שם אשה יהיא מרת נפש ציעקה בקול יללה, כאשון לילה ואפלה.
 ויאמר אליה מה לך אשת כסילות בחצי הלילה לקונן, לבכות ולהתאונן. ותאמר
 אשה קשה רוח אנכי על כן אזעק בקול נהיבכני וה' המר נפשי, כי המות הלל
 נזר ראשי, והפריד ביני ובין אישי, וברית נהי גהיה בשבר האניה ואניה, מלבי
 לא תופר, עד אשכב עמו בעפר. ויאמר אליה קומי לכי לביחך, ושמה קונני על
 אשך, ובכי ככל האות נפשך. וילך עמה עד שער העיר וישב למקומו. והיה בלילה
 השנית בעת ההיא שמע כמו כן צעקה האשה וילתה, וירכב וירץ לקראתה,
 וידבר על לבה בשפתי הסוד ורחמים, ודברי נחומים, דברים טובים ונעימים,
 וכשמוע האשה גועם דבריו, וחלק שפתיו ואמריו, אהבתו אהבת נפשה, ותשכח
 כל אבל אישה, ותאמר לו אדוני אינני מכל האותך עצורה, כי נפשי בנפשך
 קשורה, ובעבותות אהבתך עצורה, ולאחריו הלכה עד מקום העץ והנה התלוי
 נגנב מעליו. ויאמר אליה לכי לשלום ואני אברח ואולי אמלט כי מפחד המלך
 לבי העץ, פן ימצאני ויתלה אותי על עץ. ותאמר לו אדוני אל תירא לכה אתי
 ונעלה אישימן השחת ונתלתו תחתיו. ויאמר השר אפחד לשר המות ושכרו, ולא
 אשליך אדם מקברו. ותאמר האשה אני אחפור ואוציאנו משם, ולא יהיה
 עליך חטא ואשם; כי אמר החכם מותר להוציא אדם מקברו לצורך החי. וישבו
 אל הקבר ותוציא האשה את אישה משם, וכראות השר אותן, אמר מאד חרה
 לי על זה כי חרפתי וגדפתי קבורתו, מאשר לא זעיל כי האיש התלוי אשר נגנב
 מעמי היה קרח וזה קוצותו תלתלים, ולא נוכל הדבר להעלים. ותאמר אלי

האשה אקרח אותו קרחה גדולה במהרה, עד אשר לא חשאר בו שיערה,
 תמרט אותו בגדוף וחרפה, וישאורו שניהם ויתלו אותו על העץ. ויהי לימים
 אחרים ותאלצוהו הקדשה, ותהילו לאשה. ויהי כשמוע הנמר הדבר הרע הזה רחפו כל עצמותיו, ונחקו מורשי לבבו
 ומומותיו, וילך לביתו באף ובחימה, וכמעט לא נותרה בו נשמה, ויפל על אשתו
 פחד ואימה. ויאמר קומי צאי מן המקום הזה כאשר אמרתי לך, ואל תפתני
 בהבלך, ואם לא תשמעי לי אסיר ראשך מעליך. ותרא האשה כי כלתה איה
 הרעה, והשועל אותו הסית והתעה, וכי בא השטן בקרבו, וחמתו בערה בו,
 ותדבר על לבו, ותאמר לו לך אל המקום אשר חבחר, כי הנני אחריך ולא אאחר.
 ויעתיקו משם הם ובניהם וכל אשר להם, והשועל בעל בריתו הולך לפניהם,
 לנחותם הדרך, ולהביאם אל המקום אשר אין לו ערך. ויביאם אל המקום והנה
 הוא מקום נהרים יאורים רחבי ידים, ויחננו שם על המים. ויברכם השועל בטובעים(?)
 וילך לביתו, וישמח כי נעשהה עצתו, ויאמר עתה הרחיב ה' לי, כי הרחקתי
 הנמר מגבולי. ובעוד שבעה ימים, ירדו גשמים, וימלאו הנהרות ויהי בחצי הלילה
 הוא ואשתו ובניו ישנים על מטתם, ויגברו המים ויגרף הנהר אותם, ויהי הנמר
 טובע וצועק צעקה גדולה אוי ואבוי למי שמאמין בשועל ועצתו, ואינו שומע לקול
 אשתו, ויגוע וימת בלא עתו.

וישב אלי ענן הנטש, וחרק בשיניו ועיניו לטש, כחרב מלוטש, ויאמר: אחמה
 עליך, על מי נשאת משליך, ועל מי הארכת מליך, וקראת נפשי שועל
 ונפשך נמר, וטוב ברע תמר. ויאמר עינן, אמת אמר החכם ברוב דברים לא
 יחדל פשע, ומה החשוב המפחד אני ממך כאשר היה השועל מן הנמר, חיינפשך
 כמעט למענך אמאם כל רע, ואגעל כל מידע, הרב מדברי שחוק ושעשועים,
 כי הבל המה מעשה העתועים, ונסעה ונלכה אלה ארץ אשר לא כארצך, אשר
 בה תמצא כל חפצך, והנני עמך ברית כורת, להיות לך עמית ומשרת, ולמען
 אמצא חן בעיניך, אני אעביר כל טובי על פניך. ויסיתני במתק אמרותיו, וידיחני
 בחלק שפתיו, כי לשוני, כלשון אהרן(?) שיורד על פי מדותיו, וימשכני בחבל
 אהבתו, ובעבותות חסדו ונדבתו. ואומר אליו אשקה נא אחי ורעי, אשר
 תאותם בין צלעי, ואחרי כן אלך עמך למסעי. ונסע ונגל אני ועינן הנטש דרך המלך,
 ויהי אחרי לפתנו ככרת ארץ ואנחנו רוכבים איש על חמורו, ויאמר אלי עינן
 שאני או אשאך תנהלני או אנהלך. ואומר אליו הלא אתה רוכב על חמורך ואני
 על חמורי ואיך אשאך או תשאני, אנהלך ותנהלני, ואומר אליו מה זה הדרוש
 שאמרת. ויען אלי זה דבר הפרסי עם סרים המלך. ואומר אליו מה היה הדבר
 ספר כי שומע עבדך.

אמר עינן הנה אודיעך, היה מלך אחד מגדולי המלכים וחכמיהם, והיה
 לו נשים רבות ופלגשים, ולילה אחת חלם כי היה רואה גוף מדלג על נשיו

ופלגשיו, ויהי בבקר ותפעם רוחו, וסר מעליו כחו, ויאמר אין זה כי אם מלך אחד
 זרישני ממלכותי, וישכב עם נשי ופלגשי על מטתי. וישכם בבקר ויבא לפניו,
 אחד מסריסו העומדים לראות פניו, וירא אותו נאנת ודואג, ולכו בקרבו נוהם
 ושואג. ויאמר לו אדוני מדוע אנחת, וראש שמחתך קרחת, גלה סוד אל עבדך
 בן אמתך, ואולי אסיר מלכך דאגתך. ויאמר לו המלך חלום חלמתי ובו מר
 ממות טעמתי, התדע בכל המקומות, איש נבון וחכם בפתרון חלומות. ויאמר
 שמעתי כי איש אחד מן החכמים, בינינו ובינו מהלך ג' ימים, הוא חכם ונבון
 ונבר, ויודע פשר דבר, וגם כל חלום סתום ועמום פותר. ויאמר לו הספר החלום,
 ויספר וילך מאתו בשלום. וילך הסרים אל ביתו, וירכב על פרדתו. ויאמר לו
 אנא אחי שאני או אשאך. ויאמר לו איך אשאך ואתה רוכב על פרדתך ואני על
 פרדתי, וילכו עוד ככרת ארץ ויראו חלקה אחת מלאה חטים, ויאמר הפרסי
 ראה מה טובה החלקה הזאת, ושבליה מלאות וטובות, וישבת על מלאה, אם
 חטתיה אינה נאכלת. ועוד הלכו מעט מוער וראו מגדל גשוא וחלול, ויאמר
 אליו ראה המגדל הזה כמה יפה ובצור, והוא בנוי על הצור. אמר הפרסי בצור הוא
 מחוץ אם אינינו הרום מבית. ויאמר הסרים בלבו איך יראה בדמותו מן המשכילים,
 והוא מגדול הכסילים. ויהי כי פנה היום לערוב, ויאמר הסרים היש הנה מקום
 ללון בקרוב. ויאמר הפרסי הנה לפנינו כפר אחד. והוא ביתי ומקומי, ועתה כברני
 נא ובא אל ביתי כי חבן גם מספא רב עמי. ויאמר הנה נשאתי פניך, לעשות
 כטוב בעיניך, לבא אל ביתך כרצונך. ויבא אל ביתו, ויאכל וישת ויאביל לפרדתו, וישכיבהו
 על מטתו, וישכב עם אשתו ושתי בנותיו לפניו. ויהי בחצי הלילה ויעור משנתו
 ויקרא לפרסי ויאמר הנה הלא אתני היום בדברך, והוגעתני במאמריך. ויאמר
 לו אשתו מה ראית בסכלותו, ויאמר אליה דבר המשא, החלקה, והמגדל.
 ותען בתו הקטנה, והיא בת ט"ו שנה: באמת אדוני אתה חכם ונבון אבל עתה אם
 לא שחה לכך אליו, להודיעו דברך כי נעלמו מלפניו, וכל דברך היו בחכמה,
 ומאמריך ברעת ומזמה, לו השכיל לדעה אותם, או ראשיתם, ועשית הנהוג
 והישר, כי כל ההולך עם חברו בדרך מספר לו דברים ומלים, ויאמר לו משלים,
 וחדות ישאנו וינהלנו, ומתלאת ויגיעת הדרך יצילנו. ומדבר החלקה אמת אמר
 כי אולי בעליה אישרש ולקח דמי החטים ומכרם, אוילזה עליהם בטרם יקצרו.
 ודבר המגדול ג"כ אמת אמר, כי כל בית שאין בו בר ולחם ומוון, הרום הוא
 ואין בו כי אם אימת רוון. ויהי כשמוע הסרים את דבר הנערה, אשר היא
 קולעת אל השערה, נבהל מחכמתה, וחמה, וישכם בבקר ולא התמהמה, ויאמר
 לפרסי ארצה לדבר עתה עם כתך אשר היתה מספרת בלילה. ויטב בעיניו,
 ותעמוד בתו הקטנה לפניו. וידבר הסרים עמה, ושאלה וחקרה ומצאה חכמה
 ומשכלת בכל דבריה. ויגד לה את כל לכו ואת דבר המלך וחלומו, וכאשר
 שמעה החלום, אמרה אני אגיד פתרונו למלך אם אראנו אבל לאיש אחר לא

אגלנו. ויהל הסרים את פני אביה ואמה לחתה לו להלוך אחרו, כי יהיה כבודו
 ותפארתו, ויהודע אליו ויאמר לו כי הוא סרים המלך, ובמצותו הוא עושה והולך,
 וירא הפרסי מן המלך כי הוא אדוניו, ויאמר יעשה אדוני כטוב בעיניו. והלך
 הנערה עמו ויביאה אל המלך, ויספר לו כל הדברים אשר קרהו, וגם אמרה כי
 תגיד למלך פהרון חלומי, ותישב הנערה בעיניו, ותשא חן וחסד לפניו, ויביאה אל
 החדר. וידבר עמה בסתר ויספר לה את חלומי. ותאמר אל תירא אדוני מכל
 אשר בחלומך עבר, כי שלום לך ואין דבר, אכן אבוש להגיד פחרוני, פן אגיד
 למלך קלוני. ויאמר אליה מדוע חכלמי, להגיד פהרון חלומי, ואיש אין עמי.
 ותאמר אדוני המלך חפש את נשיך ותמצא ביניהן, גבר לבוש בגדיהן, ועולה
 עליהן, ושוכב כל יום חמיד עמהן, והוא הגוף אשר ראית קופץ ודולג על
 צואריהן. ויחפש המלך נשיו ופלגשיו וימצא בתוכן בחור נאה ויפה, יפה תואר
 ויפה מראה משכמו ומעלה גבוה מכל העם, הכסף והזהב לפניו יעם. ויקחהו
 וישחט אותו לעיניהן, ויזרוק את דמו עליהן, ואח"כ שרף אתהן. ויקח את הנערה
 לאשה וידר נדר לבלתי תשכב אשה אחרת בחיקו והיא תהיה מנת חלקו וזכוסו.
 ונלך אני ועיני לכפר אחרונלן שם כי בא השמש. והיה בהיותנו במלון, ואומר
 אליו מה מאד רעבתי, האכילני כי ללחם ויין תאבתי. ויפתח את אמתחתו,
 וישם לפני מעט מפתו, ולדאבון נפש וכליון עינים, מלא הספל מים, ויאמר אי
 כה יעשה עם רעים ודודים, לחת לחם יבש ונקודים. ואזעק בקול מרה ארה
 היום לא טעמתי מאומה, והלילה לא אוכל כי אם פת צנומה. ויאמר אלי עיני
 הן היגע בדרך לא יצטרך לאכול הרבה כי איבריו יגיעין וקבתו חלושה ואין כח
 בה לבשל מאכל רב כמו בשר כבשים ופירות וגבינה וכל מיני פירות, ואמר שלמה
 בחכמתו טוב פת חריבה ושלוחה בה, שאין הלחם מוסיף לשום חולי ודאבה. ואמרת
 אליו אדוני, רבילא פירש אלי, ושלוחה בה, כי אם אשר בה מסה ומריבה. ויאמר
 אלי עיני רבך היה פתיוסכל, ולא היה יודע ענין כל מאכל. ואומר איך אוכל
 פת חריבה, ונפשי צמאה ורעבה. ויצעק אלי רעבת כאשר דברת, והיתה נפשך
 ברעב מחטפת, וכצמא מתעלפת, הייתי אוכל גללי רפת, ולא הייתי שואל
 צנון ולפת, אכן נפש שבעה חבוס נופת, רק שמע בקולי ואכול כאשר צויתך,
 ועשה כאשר הורחיק. ואומר בלבי יהי כן ה' עמו, כאשר אשבע הלילה מלחמו,
 ואוכל פתי לבדי מרוב רעבוני, ואני דואג על מזוני. ואשאל לשחות יין, ויאמר
 אלי והלא בביתך מאנת לשחותי, וחרפת וגדפת אותו. ואומר אלי עתה הנני
 צריך אליו לאמץ אברי. ויאמר אלי הלא ידעת שהרוכב יתחמם בתנועת הבהמה
 כי מצד התנועה יחמו כל האיברים, כמו במנוחה והשקט הם מתקררים, ואמרו
 הפילוספים בעלי חכמה וחכמה, כי מתנועת הגלגל הגדול יצא האש ראשונה,
 והוא היה ראש כל היסודות, אשר היו לכל היצירות סבה ואורות, וכתחתברם
 פלאים וסודות, ע"כ אפחד עליך אם תשחה יין. כי המים טובים לך ממנו. ואראה

כי דברי בטלים ומכלי אול ייני, ואשת מן המים עד כמעט נבקעה בטני, לרוב צמאוני, והנה שמעתי נהקת ונאקת חמורי, ואומר אליו אדוני חמורי יגעה ולא על בלילו. ויאמר אלי אל תחן לחמורך כליל, פן יחלקם כליל, כי המקום הזה רע מכל המקומות, ומספאו הורג הבהמות, ע"כ אנשי המקום לא יתננו לחמוריהם, כי אם התכן היצא מחטיהם. ואומר אליו כמדומה לי כי מחר אצטרך לאשר אמרת שאני או אשאך, כי הבהמיות אם לא יאכלו הלילה מספא לא יוכלו ללכת מחר. ובעוד הייתי פניו מחלה קראתי:

אהה בטני	בחבלי רעיוני	לך תחיל וחזק	על מזוני
ומעי צעקו	חוסה אדוני	ללחם צר אשר	יאכל באוני
ולבי יאסוף	ילידי יגוני	לעסים נאסף	מעיי ועיני ייני
וינהק מבלי	מספא לעיני	חמורי עד שאין	קולו באוני
אבל מה אעשה	להם עוני	וחטאי חברו	בינך וביני
ומייתן ויקרני	אסוני	ביום נסעי	וצאתי ממעונני
חנוני רעי	חנוני	חושו כי סר	מעלי אוני
סעדו לבי	כי רעבוני	חפש כל הדרני	בטני

ואחרי כן שכבנו ארצה מבלי כסות וכסת, ויהי כעלות השחר, ללכת מן המקום שחר, ויקם וילבש את בגדיו ויעירני ויאמר קום נררם משנתך וצא מן המקום הרע הזה, אשר הוא נבזה. ואומר הרף ממני כי לא אקום עד אור הבוקר, כי ארו"ל לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב, דכתיב וירא אלהים את האור כי טוב. ויאמר אלי לא אמרו חכמים לבד בדרכים שיש בהם סכנה, אבל דרכינו אין בהם סכנה, רק שלום ואמת כי כל אנשי הארץ בעלי חסד ואמונה. ואקים בבקר ובראתי המצור לפני, אמרתי אדם ובהמה תושיע ה'.
ונגדך למסענו וחמורינו משתחיים ובורעים, כאלו להתפלל יודעים, ונקרב אל עיר אחת ותיכף ראה אותה בכה, וכמעט לחיי בדמעותיו מחה. ואומר אליו למה תבכה, ודמעתך על פניך מפכה. ויאמר עיני בואת העיר מת דודי ורעי, ועליו אוריד דמעי. ואומר אליו ומי היה כי תבכה עליו, ויאמר איש חכמה וחכמה, בעל משפט וחסד ואמונה, והיה מוציא כל משפט לאור, וכמהו בכל המדינות לא נשאר שאור. והנני מספר לך מעט מחכמתו, ימגיד לך שמץ מחכמתו, פעם אחד בא לפניו אדם צועק ובוכה ויפול לפניו ויתחנן לו הבה לי דבר עצה, כי מצאתני כלה ונחרצה. ויאמר למה לך כי נזעקת, ודמעתך על פניך יצקת. ויאמר אליו אדוני אין לי כי אם בת אחת, וארשתיה, ולאחד מבני עמי נתתיה, ואחמול באו אלי הנער ואביו וקראתי עמם שכני הקרובים אלי והראתי בגדיה ולבושיה, מעיליה ורבידיה, נזמיה וצמידיה, וכל מחמוריה, להכניס בעד חונתם, ולשמוח

בשמחתם, ונשכבם בבקר אני ואמה לפנות הבית לחקנו, ולעדותו ולהכינו, ולא מצאנו
מכל הכגדים והחליים, והחכשיטים והעדיים, ולא מכל כליה, כי אם כתנתה
ומעיליה, וחי נפשי אדוני, הוא היה כספיו חונני, וכל כחי ואוני, ועתה לא אדע מה
אעשה, וכמה מערומה אכסה. ויאמר קרובי השופט, הוליכני לביתך ואראנו, ואולי
עזר תמצאנו. ויביאהו לביתו וירא את קירות הבית כולם גבוהים אין גגב יכול
לעלות עליהם ולא לרדת מהם, מלבד בקיר אחד היה בקעס דק והיה בפרצח עץ פרי
אחד ממני האחרונים והעץ מאליו קוץ מכאיב וסלון ממאיר. ויאמר מי שכנך ויאמר
לו אדוני חזן אחד שכני איש חם וישר, וכל מעשיו יבשר. ויפן כה וכה, ואח"כ הלך
לדרכו, ויאמר אליו שוב כעת מחר, ואני אעשה ככל אשר תבחר. ויהי בבקר
וישלח בעד החזן, ושמו פלטיאל בן עדן, ויבא ויתיצב לפניו, ויבט השופט
על פניו, וירא בו סמון כי איננו נאמן, ויביאהו החדרה ויפשט השופט את בגדיו
ויאמר פשוט את בגדיך והאבק עמי, כי אמש ראיתי בחלומי, אשר היינו שנינו
ערומים נחבקים, וזה עם זה נאבקים, ואח חלומי אקים, והנה ארצה לפתור את
החלום, ויהיה לנו שלום. ויפשט החזן את בגדיו, וירא השופט את גופו מלא
נגעים, וחבורות ופצעים, וכמו שער בנפשו כן היה כי מן המקום ההוא ירד לגגוב
הגנבה והוא ערום לבלתי יאחזו בגדיו בעץ האחרונים. ויאמר לו תיכף השב הגנבה
אשר גנבת, ומוהר בת שכנך אשר לקחת, ואם לא חי נפשי כאחד הלסטים
והגנבים, אמיתך בשוטים ובעקרבים. ויתמה החזן ויפול על פניו, ולא יכול לענות
כינבהל מפניו, וישב אליו המרד והמעל, מחוט ועד שרוך נעל. ויבוא האיש לפניו
כאשר צוהו, ויתן לו מוהר בתו, ויפול האיש מלא קומתו, וינשק ידיו ורגליו
על טוב חסדו ואמתו, ויאמר ברוך אתה לאל עליון, אשר שמך מעוז לדל ומחסה
לאביון. ויקח את הכל וילך לביתו שמח וטוב לב ועש לבתו חופחה, כאות
הנערה וכחאותה. ואומר הנה מאד אתמה מבערת החזן ושקריותו, ומשכל השופט
ובינתו, ועוד אתמה מבינתך וחבונתך, אשר כל רו לא אנס לך.

ויאמר עינן עוד אנד אליך איך השיב השופט ההוא אל היהודי גולחו, ברום שכלו
וערמתו. היה יהודי אחד בקורטבה ושמו יעקב הסרסור, והיה האיש ההוא טוב ונאמן,
ולכל מצות השופט סר ומוזמן. ופעם אחד הפקיד לו ענק אחד ממבחר האבנים,
ומיטב הפנינים, למכור אותו בת"ק זהובים, ויהי הסרסור יעקב נושא הענק
בידו ויפגשהו שר אחד מגדולי המלך ויאמר לו, יעקב מה הענק הזה, ויאמר לו
אדוני הפקיד בידי למוכרו, ובכמה תתנהו, אמר בת"ק זהובים, ויאמר לו תתנהו בת'
ויאמר לא אוכל כי בעליו הזהירני לבלתי קחת בו פחות מח"ק זהובים, ויאמר לו שאהו
לביתי ואם יטב בעיני בעלת הבית אקחנו, וילך עמו עד שהגיעו לשער ביתו,
ויאמר לו עמוד הנה עד איציא אליך הענק או את דמיו, ויבא אל ביתו והרלה
סגר אחריו, ויחל היהודי עד הערב ולא יצא מפתח ביתו. והי כבא השמש וילך
יעקב אל ביתו מלא זעם, והמות לנפשו ינעם, ובאולן ושכב ארצה ויצעק הוא ובניו

ואשתו, ולא פשט מעליו כוחנחו, ועיניו ועפעפיו לא סתם ויחפך כל הלילה,
 וישכם בבקר ללכת אל בית השר והנה הוא יוצא מביתו, וירא וירץ לקראתו,
 ויאמר לו אדוני תרצה לקנות הענק או תשיבנו, ולבלתי אמכרנו. ויאמר לו איזה
 ענק הראתני אני אחד מכני ענק. ויאמר לו ענק הפנינים אשר לקחת המול מידו,
 ויאמר לו משוגע איש הרוח חי נפשי ונפש אדוני המלך לולא פני כבודי אני
 נושא, או היחי מעליך ראשך נושא, ואוהך בדם כבודך בוסה. ויהי כראות
 היהודי חמתו ואת קשה מליו, אימת מות נפלו עליו, וינס מפניו, מאשר ראה
 כי לטש עיניו, וילך אל בית השופט אדוניו, ויבט עליו השופט והנה היגון נשכחו
 בשיניו, עד אשר שנה דמותו ומראה פניו. ויאמר לו השופט מה לך כי השתנית,
 האם בכל דבר התענית. ויאמר לו אדוני בצרה גדולה אני ולא אוכל להגיד אף
 צרתי, פן תכזבני ותשם לאל מלתי. ויאמר לו ספר כי אחת נאמן בעיני בכל
 דברך, וצודק בכל מאמריך. ויספר לו את כל אשר קרהו מן הענק, ותבחר
 נפשו מחנק. ויאמר לו השופט הסר כעס מלבך, ובער יגון מקרבך, וי החיל ותועק
 בחבלך, כי אנכי אישיבנו אליך. ויהי בבקר וישלח בעד גדולי העיר וזקניה וחכמיה
 ונבונה לבא אל השופט כי בן היה משפטו פעמים, לשלוח לחכמים, ולדבר אתם
 משפטים, ויבואו כולם אל ביתו, לשמוע דברי משפטו וחכמתו. וטרם בואם אמר
 אל הנער כבא השר פלוני קח את נעלו ולך אל ביתו ויאמר לאשתו אדוני אישך
 שלחני אליך לחת לו את הענק שקנה מתמול שלשום כי הוא רוצה להראות את
 טובו ואת יפיו. וכראות האשה המנעול נתנה לו הענק, ויביאהו הנער אל אדוניו
 ויצפנהו בחיקו עד צאת האנשים מבית המשפט. ויהי בצאתם ויאמר לו אדוני
 הבאתי את הענק ויוציאהו מחיקו ויתנהו לו. וישלח ויקרא את יעקב הסרסור,
 ויאמר לו דום ואל תאנק, כי השיבותי אליך את הענק, והוצאתיו מבית השר
 והוא לך העושק אשר עשק, וכראות היהודי אותו נשק, ויברך אותו, ויביאהו אל ביתו.
 ועוד אגיד לך אף השיב את היורש אחוזתו, אשר משל בן עבדו ואמתו.
 היה סוחר אחד מטובי ונכבדי הסוחרים, וגדולי העשירים, ולא היה לו כי אם
 בן אחד, וכאשר גדל הנער אמר לאביו שלחני ואלכה למדינת הים ואת הארץ
 אסחר, ואראה את המדינות, אנשי מוסר ובעלי חכמות וחבונות, ואלמד מן המוסרים
 וחבונתם, ומשכלם וחכמתם. וישמע אביו לקולו כי היה בנו יחידו וכסף וזהב
 אהו, ויקנה לו אניה ויתן לו הון רב וישלחהו מאתו בשלום עם יודעיו ומכיריו.
 והסוחר נשאר בכיתו, עם עבדו בן אמתו, ויאהבהו כבבת עינו, ויתנהו מושל
 בכל אשר לו תחת בנו, כי היה עבדו מצליח בכל דרכיו, וזריו לעשות מצותיו
 וצרכיו. ולמקצת הימים אהו בעל הבית כאב בלבו ומת פתאום ולא השיג לצוות,
 ויקח העבד את כל אשר לו, וישלוט בכל עמלו, ולא היה שום אדם בעיר יודע
 ודאי אם הוא בנו או עבדו מאשר ראו כי השליטו בחייו בכל ממונו והונו. ואחר
 זה כמו עשרה שנים שב הנער ואניתו מלאה מכל אבקת רוכל ואבן יקרה שותם

יקר וספיר מכל הנבחר, ומכל אשר בחר. והיו הוא קרוב מעורו עובר, האניה
 חשבה להשבר, ויטילו אל הים כל כליהם ומסחרם אשר רכשו ויחתירו להוציא
 אל היבשה ולא יכולו כי הים הולך וסוער, והיו בהשגחת ה' עליהם ויצאו אל היבשה,
 ונפשו מאין כל יבשה, וילך אל בית אביו ואמו לכסות את קלנו, והיכף בא שמה
 מצאתו העבד וחרפו וגדפו, ויאמר מה לך פה, ויכהו וישלחו מכותו ויגרשוהו
 ומירושתו. וילך הנער אל בית השופט הלוח ובכה, ויצעק עד מאד ויאמר אל
 השופט כה זכה עשה לי עבדי, ויספר לו את כל אשר קרהו, ואין העבד הכהו
 ומירושתו גרשוהו, העבד הזה אשר אביו גדלהו ורוממהו. וישלח השופט בעד העבד,
 והנעה בוכה בכי כבד. ויבא העבד לפניו, ויראהו השופט בפניו, וכמדומה
 שהוא איש שפל וענו. ויאמר לו אמת כי האיש אשר לקחת ואחות אחותו הוא
 היה אביך. ויאמר כן אדוני הוא היה אבי, ואני הייתי יוצא חלצו, ע"כ עזב לי את
 נכסיו וחפציו, ולכי עליו יכאב, כי מנעורי גדלני כאב. ויאמר לו הבא עדיך, כי
 הצדק בדברך, ובכל אשר אתה מחזיק בדיך. ויאמר גי אדוני אבל יביא עדי
 המשקר הזה, אשר להערים עיני בוכה, כי המוציא מחברו עליו הראיה. ויבקשו
 שניהם עדים בכל העיר ולא מצאו. וישבו אל השופט ויאמרו לו אדוננו, הוצא לאור
 משפטנו, כי אין לנו עדים הנה לבטנו. ויאמר השופט היש פה איש יודע קבורתו, ויאמר
 העבד אני יודע כי קברתו בקבור הבן את אביו. ויאמר אל העבד לכו אתו למחועב,
 והשליכוהו מקברו כנצר נתעב, והביאו לי עצמותו, ובאש אשרפם כי לא צודה
 לביתו, ולא אמר למי תהיה נחלתו, ועזב אחריו מריבות, וחלונות רבות ועצמות.
 ויאמר העבד אני אלך בדבר אדוני ומצותו, ואתאם את קבורתו, כי משפטו אתה
 חרצת, וכמלאך אלהים דברת. וכשמוע הבן דבר השרפה, צעק ונפש מרה
 וזעפה, ויאמר אדוני יקח העבד כל נחלת אבי וכבודו ועשרו, ואל יושלך אדם
 מקברו, לא יאבה ה' שיהיו עצמות שרופים, והיו לחרפות ולגידופים. ויען השופט
 נחתו לך נחלת אביך כי באמת זה עבדו ואתה בנו, והעבד אשר העזו פניו
 ולא נכלם, תקחנו לעבד עולם. וילך הנער אל בית אמו, והעבד הנרצע עמו,
 ויקח מידו עושר גדול. ואומר אל עיני האמת אתך לבכות עליו, כי היה אחר מחכמי
 הזמן ומשכיליו.

פרק י"ד כאשר הם לספר חכמת השופט שכלו ודעו, ונסע ונלך לדרכנו, עד אשר
 מצאנו עיר אחת לעומת פנינו, וזוהי כפרת ארץ רחוקה ממנו, ויאמר
 אליו אנה נהיה הליכה ובאיזה מקום מלוננו, ומה נעשה לנו ולחמורינו. ויאמר
 אלי עיני הנה העיר הזאת רחבה וקרובה, ושם העיר טובים, כי כל אנשיה
 צדיקים וטובים, אנשי חסד ונדיבים. ונבא עד שער העיר וימצאנו איש זקן ונשוא
 פנים, ויאמר לנו שלום לכם אחי מאין באתם, ונאמר מארץ רחוקה אנחנו, וזה
 זמן ימים לא שקטנו ולא נחנו, ויאמר אלינו ובואו אל ביתי ועלי מחסותכם, כי שמה
 תאכלו ותלנו אתם וחמוריתכם. ויביאונו אל ביתו ויכבדנו, ויצו לחת תבן ומספא

לחמורינו. ואמר אלינו אל יחה בעיניכם, כי טוב לחוס על בהמותכם, מלחוס
 עליכם, כי כן דרך אנשי בינה ודעה; והנה אמר שלמה יודע צדיק נפש בהמתו
 ורחמי רשעים אכזרי כי המרחם על נפשו טרם שירחם על בהמתו נקרא רשע
 ואמר ונאמר למה זה נמצא חן בעיני אדונינו ולעשות לנו כל החסדים האלה.
 ויאמר אלינו אל תחושו רחצו רגליכם, כי הבא מן הדרך צריך לרחוץ רגליו כי
 רחיצת הרגלים, מעלה לכאב הראש והעינים, ומסירה עיפות ומרגשת לאכול
 בתאוה וממתרת להיטיב השינה. וירחץ העבד את רגליו, וישם מטעמים לפניו,
 ונאכל ונשת עמו ובחוך השתיה הטיב לבנו בדברים טובים, ואמרים מתיקים
 וערבים, ובחוך דבריו ספר לנו מעשה הפלא ופלא. ויאמר הויה בעיר הזאת בימי החסידים הראשונים, הזקנים הקדמונים, איש
 חם וישר, ובכל פה מאושר, והיה האיש ההוא עשיר, ועפעפיו נגדו וישר, ושמו
 טוביה בן אחיה הדני, והנה מסעד ומשען לכל אביון ועני, וכל מה מצוה שימות
 בעיר היה קוברו ומכין תכריכו, מהונו ומכספו. ועושה לו כל צרכיו, והיו אנשי
 העיר ההיא אנשי בליעל, בעלי זדון מרד ומעל, וילשינו את היהודים למלך לאמר
 אדונינו המלך היהודים פותחים את קברותינו, ומוציאים עצמות מתונו, ובכל יום
 יום שורפים אותם ועושים מהם אבק לעשות כשפים ורפואות. ויחר למלך מאד
 כשמעו את דבריהם, ויצו להכביר על צואריהם, ויאמר זה ענשם ושכרם כל
 אשר ימות מהם וישלך אל הפחת הגדול הקרוב אל העיר ולא יבא שום אדם
 מהם אל קבר. והיו היום וימת גר אחד ולא היה לו קוברים, וקם טוביה החסיד
 ונחצהו וילבישהו ונקברו. ויראו אותו בני בליעל ותפשוהו ויביאוהו לשופט,
 ויאמרו לו אדונינו שפוט היהודי הזה כי עבר מצות המלך וקבר אחד מבני עמו
 ויצו השופט לתלותו ויציאוהו מחוץ לעיר לתלותו על העץ אשר הכינו לו. והיו
 בקרבם אל העץ לתלותו, הוכו בסנורים מקטן ועד גדול ולא ראו אותו, וישמט
 טוביה מהם וישב אל ביתו, ויקרא לכל אוהביו וקרוביו ובעלי בריתו, והמתאבלים
 על צרתו, ויספר להם את כל אשר קרהו והטיבות אשר ה' גמלהו, ויאמר להם הודו
 לה' כי טוב כי לעולם חסדו, ואין עוד אלהים משגיה מלבדו, וברוך שם כבודו, החפץ
 את שלום עבדו. והיו קבא המלך העירה ספרו לו אשר קרם עם היהודי ברצותם
 לתלותו, ויחרר המלך מאד וק' לבו אותו, ויצו להעביר קול בכל מלכותו, כי כל
 הנוגע יהודי בגופו ובממונו, כאלו נוגע בבבת עינו, וכל איש איש זיקם יתלה
 על העץ, ואלו יהיה נשיא המלך ויעץ, ויצו לכל היהודים לקבור מתיהם בכבוד,
 וינשאם כל ימי חייו מאד, והאנשים הרשעים ההם, לא ראו אור בכל ימיהם.
 והיה החסיד ההוא שוכב יום אחד על מטתו, והיה קן אחד דרוה בכיתו,
 ויפק עינו להביט אל הקן ויפול מורקת הדרור בעינו ותבהינה עינו מראות, והוא
 היה לו בן אחד והיה זקן מאד וקרא לבנו וידבר עמו ויאמר לו בני כאשר היתו
 מתעסק במלאכת המסחר היתו משוטט בכל הארצות והולך בכל המדינות,

ופעם אחד הלכתי לארץ הודו וסחרתי בה עד שרוחתי שמה הוץ רב ומפני
 פחד הדרכים הפקדתי הממון ביד איש טוב ונאמן, ושמופאר הזמן, ועתה
 ברוב פשעי וחטאתי, אור עיני גם הם אין אתי. ועתה בני שמע בקולי ולך שכור
 לי איש מהולכי ארצות שיודע הליכות ארץ הודו ואשלחך עמו אל הנאמן אשר
 הפקדתי בידו כספי וזהבי, ואני ידעתי כי בראותו בני, וסמן כתבי אשר בינו לבני,
 יתן לך כספי והוני, כי הוא איש נאמן וזהבי, ויחוס עלי בשמעו חליו ומכאובי.
 ויצא הנער אל מקום השכירים וימצא שם איש אחד יודע כל ארץ הודו ונתיבותיה,
 וכל ארצותיה ומקומותיה, ויבא אותו אל אביו ויאמר לו הנה מצאתי האיש הזה
 ויאמר כי הוא יודע כל ארץ הודו וארצותיה, כאשר יודע העיר הזה ומצאותיה.
 ויאמר לו טוביה החסיד התדע בכל ארץ הודו עיר אחת אשר שמה טוביה.
 ויאמר לו אדוני ידעתי אותה וישכתי בה שנתי ימים, והיא עיר גדולה לחכמים.
 ויאמר לו מה אתן לך ותלך עם בני שמה. ויאמר חמישים זהובים. ויען ויאמר
 החסיד הנה אתנם לך בשמחה ובטוב לב. ויכתוב בנו הכתב אל האיש הנאמן,
 ויעש בו הסמן, ויקח את הנער ויחבקהו, ויפול על צווארו וישקוהו, ויאמר לו לך
 לשלום, וה' יחיני עד בואך הלום. וילך הנער עם האיש הנשכר עד בואם אל
 העיר ויבאו אל בית האיש ויאמר לו הנער אדוני אתה האיש הנאמן אשר שמך
 פאר הזמן. ויאמר לו למה זה תשאל לשמי. ויאמר לו אבי טוביה שלחני
 אליך, והנה הוא דורש בשלומך ובשלום כל הנלוים אליך, ויתן לו ספר אביו,
 וכראות האיש את הספר וסמנו, וכי הנער הוא בנו, חבקהו ונשקהו, ורבש וחלב
 הניקהו, ויאמר לו השלום לרעי ואלופי ומיודעי, ויאמר שלום, וישמח האיש בבנו
 ובשלוחו, ואהבתו נתן עליו ריחו, ויאמר לו שב בני אלופי ומיודעי הדש ימים,
 ואשמח בך ובדבריך הנעימים. ויאמר לו אדוני שלחני ואלכה אל מקומי ולא רצי,
 וכי זה רצון אבירצוני וחפצי, כי מיום עזבי הזקן אבי, יפחד ויהמה לבכי, כי
 אין לזקן בן זולתי, וע"כ אמהר ואשוב אל ביתי. ויפק לו הנאמן כל רצונו, ויתן לו
 כל מסחר אביו והונו, ועוד הוסיף לו מתנות ובגדים, ודברים אחדים, ויתן לעבדו
 שני נערים, וישלחהו בשמחה ושירים. ויהי בדרך והמה הולכים על שפת הים
 ויהמו גליו ברוח עזה וקשה, וישליכו לפניהם דג א היבשה, וימהר השכיר ויאחזו
 בו ויפתח את בטנו ויקח כבדו ומררתו, ויאמר אליו הנער חי נפשך למה עזבת
 אותי, ולקחת כבדו ומררתו. ויען ויאמר לו בעבור כי בשניהם פליאה גדולה, ורפואת
 העלה; כי כל בית אשר יקטר בו מן הכבד הזה לא יבואו שד ומזיק לעולם בו,
 והמררה אם תכחל העור את עיניו תפקחנה ותאורנה. ויחל הנער פניו, לחתם
 אליו, ויתנם לו, ויקשרם בכנף מעילו. ויבא הנער לביתו שמח, וימצא אביו
 שוקט ובוטח. וישמח האיש על בנו, ועל מסחרו והונו, ויאמר לו אביו לך עם
 השכיר הזה אל השולחני ויתן לך ק' זהובים ויותר אם ירצה ותפרע לו כרצונו.
 וילך הנער עם האיש ויבט אחריו ולא ראהו, ויבקשהו בכל השוק ולא מצאהו.

ויבא אל אביו ויאמר לו הלכתי עם האיש ובהיטי אחריו לא ראיתוהו, וככל השוק
 בקשתו ולא מצאתיהו. ויאמר לו אביו בני דע כי אלוהי למחיה שלחהו, ואמת
 הוא היה אליהו. ויגד הנער דבר הכבוד והמרה ויתנם לפניו, ויכהל במרה את עיניו,
 ויפקח אלהים אותם, וישב לו ראותם. ויאמר אל בנו, בני אחרי אשר נחך ה'
 בדרך אמת ועיני ממך לא גרע, והצילך מכל פגע רע, שמע בקולי ועשה חסד
 ומצוה גדולה וקח את הנערה בת אחי לאשה. והיה בדבר הנערה פלא גדול
 וגורא, כי שלשה פעמים השיאו אותה לאנשים, ותהי פלא מכל הנשים, כי כל
 השוכב עמה בבקר היו מוצאים אותו מת מושכב על מטתו. ויאמר אל אביו
 ואיך אקרב אליה, אפתח פן אמות עליה, כי כבר מתו לה ג' בעליה. ויאמר
 לו אביו בני דע באמת כי שד הוא או מויק ההורג אותם, והלוקח את נפשותם,
 קח מן הכבוד אשר נתן לך האיש וקטר את הבית וכטח בה' ונשמרת מכל דבר
 רע. וישם הנער נפשו בכפו, ולעשות מצות אביו לא הקשה ערפו, ויקח את
 הנערה לאשה. והיו בלילה ויקטר בכבוד הדג את כל הבית מחוץ ומבית, ואת
 מטתו ואת כסותו ושלמתו, ויביא הנערה החדרה ויבא אליה וחרר לו. והחסידי
 אביו כל הלילה היה בוכה ומתאבל ומתפלל לפני האלקים, ולכו בקרבו יהים.
 וישכב הנער עד אור הבוקר וכאשר השכימו מוצאוהו שמח וטוב לב, מאין כל
 חילי וכאב. והיו שניהם בלי פחד ואימים, ויכלו שנותיהם בטוב ונעימים.
 ועוד ספר לנו מעשה אחר ונפלא מאד. אמר כי בימים ההם היה איש
 אחד צדיק בכל דרכיו, וחסידי בכל מעשיו, והיה ביתו כדרך בית הקברות וכל
 מי שמת שמה היתה מטתו עוברת לפני פתח ביתו, והיה האיש החזק מלוהו
 עד בית הקברות ועוזר לקיבורים. ובעת זקנתו חלה את רגליו ולא יכול לדרת
 ממטתו, והיו חיים וימת בעיר חסיד אחד אוהב חסד וחרף צדק, ומחויק בכל
 יכולתו בכל בדיק, ויעבור לפני פתח האיש וכאשר לא יכול לקום ממטתו לומר,
 כבדה ידו על אנחתו, וישכב כל כאב וכל מחלה, ויעש חפלה לה' כל הלילה,
 ויאמר ה' אשר שמת לעור עינים ולפסח רגלים, אחרי אשר בכאב רגלי עניתני
 ענני נא מפאת מטתי ושמע תפלותי לתח שאלתי ולעשות בקשתי, שבעת שיעבור
 חסיד לפני ביתי חזקני ואמצני להעמידני על רגלי. ויענה מלאך ה' במחזה,
 הנה נשאתי פניך לדבר הזה. ובכל עת שהיה איש צדיק עובר על פתח ביתו,
 היה עומה על מטתו ועומד ומתפלל על נפשו. זם אחד מת זקן אחד תפארת
 זקנים ועטרת ישישים, טוב עם אלהים ואנשים, ויעבור לפניו, ולא יכול לקום
 מפניו, והי ממחרת וימת קצב אחד איש ריב וזמדון, מלא פשע וזדון, קשה
 ורע מעללים, ובכל דבר חטא ופשע רב פעלים, ובעבור מטתו לפני החסיד קם
 לפניו, ועמד על רגליו, ויאמרו כל הרואים, אולי הקצב אינו מן החוטאים,
 ויתמתו האנשים איש אל רעהו, ויאמרו איך קם החסיד לפני הקצב, ולא
 קם חסול לפני החסיד ולא התצב, וכל אנשי העיר שמעו וכן תמהו, ויאמרו

הלא דבר הוא. ויקומו שנים זקנים, אנשי הסדר שומרי אמונים, ויאמרו לא נשקט עד נחזה, מה היה הדבר הגדול הזה. וילכו אל אשת הקצב, וישאלוה על עסקי בעלה, ונתנה עליהם בקולה, ותאמר להם אל תזכרו אותו הרשע, אשר מבטן אמו פשע, כל היום היה מכה אותי, ונושא את נפשו להמותי, והיה קורץ בעיניו וחורק בשיניו, והורג את בניו, וכל היום מחרחר ריב, וכמעט ביחו מחריב, סוף דבר לשבחו רע וקשה, היה מואם בתורת משה; אבל נמצא בו דבר טוב כי היה לו אב זקן בן ק' שנה והיה עובדו ומכבדו, ונישק כל היום את ידו, ומאכילו ומשקהו ומפשיטו ומלבישהו, כי מרוב זקנתו, לא היה יכול להתחפך על מטתו, ובכל יום היה מביא אליו עצמות פרים וכבשים, ומוציא מהם המוח ועושה לאביו מטעמים, כה משפטו כל הימים, אז ידעו כי כבוד אביו כפר חטאיו ואשמוי. ואחרי כן הלכו אל אשת החסיד ושאלוה על אודות אישה, ותען אותם במה נפשה, אישי שהי מנוחתו כבוד, מיום נזבד אלי זכור, לא גער בי ולא הכלימני, וגברת על כל אשר לו שמני, ומעולם לא הכני, ולא אחד מעבדיו, ולא גבה לבו ולא רמו עיניו, ופעמים שלש ביום, הפיל ההנהו לפני נורא ואיום, וחצות לילה היה קם ממטתו ובא אל חדרו, להתפלל ולהשתחוות לפניו וצרו. ויאמרו אליה איזה היה החרר שהיה מתפלל בו. והראה אותה אליהם והיא נעולה, ותאמר להם חי נפשי וכבוד אישי זה לי כ' שנה לא באתי שמה ולא אחד מבניו ולשים אדם לא היה פותח, כי אם היה נושא בחיקו המפתח. ויפתחו הזקנים ולא מצאו בה רק חיבה אחת קטנה בחלוק צפונה ויפתחוה וימצאו בה צלם זהב וכידו שתי וערב, ולו היה מתפלל בוקר וערב, וידעו כי הוא רשע וכופר, וכרית עולם מפר, והיה מן הפרושים, אוכל לחם אנשים, ויין ענבים לחים ויבשים, וגונב לבות האנשים, כמו פרושי שכמה שעושים מעשה שכס אשר מלו בשר ערלתם, לא לאהבת ה' ולכבודו, כ"א ליראת חמור ושכס כי היה נשיאם, וכמו פרושי נוקפה שמנקפים רגליהם ואומרים לבני אדם איני יכול לעמוד וללכת על רגלי מאשר יגעתיה וללכת למקום רחוק לקנות אתרוג ולולב, או לברכת מלה, או לברכת בלה, וכמו פרושי מדוכיא אשר הם פורשים מן הטוב ודבקים ברע, מי שפרע מאנשי דור המבול מהרה מהם יפרע, וראש ששונם ושמתם יהפך לאבל עליהם, ונס מן הצבועים המחפים ראשיהם, ומראין טלפיהן וצויותיהן, ומאריכין בד' של אחד וצ' מצויות וז' תזכרו לרמות, המקום לא יהיה חומל עליהם זחם, כי הם עושים מעשה זמרי ומבקשים שכר בפנחס.

השק, וזהו צדק אדם, ועליהם אמר המשורר: הוסיף החתום ידו, ויפסד ספר זכותו וצדקתו חסדו, מלאש כח צדיקו אמת חסדו אצלו, מלאש צדקו בראו בנים בעיניהם נכונים, מלאש כח אדם, נחשב להם לאין. ואלו גבורה מצאה קן בלכם, היא וצמאז אבל חראה שפל ראש ועין סחף, ובטנם מלאו הוות ומרמות, וישא אצו, כנאדות מלאו חלב ויין. סף

והעת יקראו שלום בפהם
 אבל חסדם בחית דלה
 בלכותם כלי לחם וזין.
 וצדקתם בלמד ביתומם צדיקוון.
 כהכל ואני להם כקן.

ואלה הם האנשים המראים תומה וענוה וכמדומה שהם צדיקים וחסידים, והם הפושעים והמורדים, כמראה אשר תראה כל הרואים צורת מה או דבר אשר אין בקרבה, וטבע כל אלה כטבע המרה שחורה אשר תראה בלילה. צורות רעות ומשונות כמו שדים ורוחות ודברים אחרים בדמיונות אשר לא כן. וידעו כי כאשר בלה הוקן ושבע ימים, לספר דבריו הנעימים, שכבנו על מטחנו, וערכה לנו שנחנינו, ומאשר פטומות האכילנו, ויין טוב השקנו, לא הקצנו עד אור הבקר. ונקם לאור היום ונחבוש את חמורינו, וחבקנוהו ונשקנוהו וברכנוהו על כל חסדו וטובתו. ונלך ונסע מביתו ויוליכנו ענן חברי על נתיבות ומסלות, וארחות עקלקלות, אשר לא ידעתים, ומימי לא ראיתים, ויהי בערב ואראה לפני עיר אחת, ולכי ברעב ובצמא נחת. ואומר אליו, ואני מחריש לו ומשתאה, מה העיר הזאת אשר אני רואה. ויאמר עיני, העיר הזאת מושבה טוב ונעים, ויש לי בה דודים ורעים, שם האחד ר' יהודה, בביתו יהיה מלוננו, ונאכל ונשחה כרצוננו. ונבא העיר ויביאני בית ישיש אחד מטובי הזקנים, ומן החכמים והנבונים, ויקבלנו בששון ובסבר פנים, וישמח עמנו שמחה, וירחיב לנו בכבוד והנחה, ויאמר עתה ידעתי כי היחה הרוחה, כי בא אל ביתי דודי ורעי, אלו פיו מיודעי. ויצו לרחוץ רגלינו, ולתת הבן ומספא לחמורינו, וטבח טבח והכין ומסך יין, אף ערך שולחנו, וישם לפנינו מטעמים, עם כל מיני בשמים, וכאשר אכלנו ושבענו, ושם אהינו ברכנו, ועשה לנו משחה שמנים, מיין גפנים, ועסיס רמונים. ולהיות לבנו מטיבים, אמר הוקן הרצו לשמוע מספרי ערכים, והם נחמדים וטובים, תשחו ותתענגו עליהם, כאשר חשישו על מגדים. אמרנו אליו אחרי אשר קדמתנו בכל אה המטעמים, השמיענו דבריך הנעימים. ויאמר: אמרו כי אדם אחד אמר לחכם, תחפאך עלינו בחכמתך וממנו יצאה בתחלה, אמר לו צדקת כי יצאה מכם אבל לא שבה אליכם. ואמר אחד לבנו ככעסו הם בן זונה, השיב בנו לא ישכב את הזונה כי אם בן זונה כמוהו. ואמרו כי אחד מן הנבונים שבה המלך והיה חושדו, אמר יחר מאשר חשדת וחכם מאשר שכחת. ושאלו לחכם מהו הצחות, אמר שידבר ולא ישנה, ויקצר ולא ישנה. ואמר מלך אחד לאחד מחכמיו מה טובה המלכות אלו עמדה תמיד, השיב אדוני אלו עמדה לא הגעת אליה. ויום אחד בא מלך אחד לבית אחד משריו ושאל לבנו והוא נער, איזהו טוב ביתי או בית אביך, אמר הנער בית אבי כל זמן שהמלך בו. פעם אחד לכש מלך אחד מעילולא פארהו, אמר אין הלבוש החדש טוב ללבוש, ויאמר אחד מעבדיו אם אינו טוב ללבוש הוא טוב להמלכיש, ויפשטהו ויתנהו לו. ויום אחד משורר שיריו לרעיו

וחבריו, והיה ביניהם נער קטן, אמר יטיבו בעיניך שירי או ינעמו דברי, אמר
 מאד, אמר שמחת שאהיה אביך, אמר הנער לא, אבל אשמח שתהיה אמי
 ויהיה אביך בא אליך. ואמרו כי נכנס איש כבד לבקר חולה, ויאמר אליו תכירני,
 אמר החולה ומוי לא יכיר מאוסך וכבודתך. ונכנס כבד אחד אל חולה לנחמו
 מחליו החזק, אמר מה הרע אשר קרך בחלייך, אמר שבתך עמי. ושאלו לחכם
 איזהו הדבר שכל בני אדם צריכים אליו, אמר ההצלחה. ואמרו כי איש מיוחס
 בזה חכם אחד בשפלות יחושו, אמר יחוסו מום עלי ואתה מום על יחוסך. ואחר
 בזה ג"כ ביחוסו, אמר יחוסו החל ממני ויחוסך כלה כך. ופעם אחד יצא החכם
 הפילוסוף בדרך עם איש עשיר גדול ללכת באחד המקומות, ויראו לסטים
 באים, ויאמר העשיר אוי לי אם יכירוני, אמר החכם אוי לי אם לא ידעוני. ושאו
 לחכם מתי מעוט החכמה טובה מרובה, אמר כשתחיה החכמה יתירה והמוח
 חסר וריק. ואמרו כי פלוסוף ראה איש אחד יורה וחציו מיימינים ומשמאלים,
 הלך הוא וישב במקום המטרה, אמרו לו ואיך ישבת במקום סכנה, אמר לא ראת
 מקום בטוח ממנו. והביט חכם אל איש יפה תואר ויפה מראה ומרבה לשקר,
 אמר הבית יפה ושכנו ממוער. ושאלו לו על אודות המות, ויאמר המות פחד
 העשירים ותאות הדלים. ושאלו לחסיד אחד מה האמר בתפלה הלילה, אמר יראת
 ה' ביום ינום כלילה. ואמרו לערבי אחד מת אחיך ומה היתה סבת מותו, אמר
 חויתו. ואמרו לערבי דש מאד מה הבנת מימי הקוד, אמר חלחלה. ואמר אחד
 לאשה אביו זונה, אמרה לו אם היתה זונה היתה נולד לי מאביך בן כמוד. ואמר
 אחד לאשה יפה אלו היה כרצוני הרגתיך, אמרה לו ולמה, אמר כי כל הזונות
 י'הרגו, אמרה לו א"כ החל באמך וכלה באשתך. חכם אחד ראה כסיל יושב
 על אבן, אמר זה אבן יושבעל אבן. ושאלו לסוקראט החכם כמה יתנקם האדם
 מאויביו, אמר שירבה ירשה וגדולה על נפשו. ואמר מתי השתיקה טובה מן
 הרבוז אמר בעת התאוה. ושאו לאפלטון למה לא יאספו החכמה והעושר בגוף אחד על
 הרזב, אמר להפך שניהם. ואמר החכם יחרון האדם על נפש חיה הרבוז והחכמה,
 אפיחריש ולא יתמונן משל כבתמה. ואמרו לחכם אחד הנה המלך לא יאהבך, אמר
 המלך לא יאהב גדול ממנו. ושאלו לו איזה מן הבהמות יותר יפה, אמר האשה.
 ואמר חכם שונא טוב מכסיל אוהב. ואמר טוב מוח אלוף נדיב מהתנשאנכל
 אחד. ואמר ההצלחה בשלשה, שחשב בכיחך, ותעצור לשונך, וחככה על עונך.
 ואמר לא כל בורה נמלט, ולא כל שואל צריך. ואמר אחד מן החכמים אתמה
 לאיש הערב שנחו, ומלאך המות עמו על מטהו. ואמרו לחכם נפקדו אוד עיניו
 למה לא תרפא עיניך, אמר על מה אפקחם. והיה אחד מריב עם חכם ויאמר
 לו אם האמר דבר אומר עשרה, השיב החכם לא כן אם האמר עשרה לא
 תשמע אחד. וישב מלך אחד על כסאו לשפוט העם ויבא לפניו איש קצר הקומה
 מאד ויצעק אליו לאמר ארוני המלך שמע צעקה העשוק, ולא השגיח לדברי

אמר לו אחד מן השרים למה לא תשמע לדברי העשוק, אמר המלך הקצר
 לא יעשקנו שום אדם, אז השיב אדוני המלך עושקי יותר קצר ממני, שחק
 המלך ודן את דינו. ושמע צעקה אישה אחת שאומרת מלך רחמן הסר מעלינו
 את המלך, ויאמר לה הוסיפי בחפלהך והמירתי בטוב ממני, ואמר הכין לעולם
 הבא כאלו תמות מחר. ואמר הנאמן לא ימצא הגנב. ואמר כי חכם אחד
 הלך לנחם אבל ואמר לו כל מה שכרא הקב"ה הוא קטן בתחלתו ויגדל אח"כ
 מלבד האבל שהוא גדול בתחלתו וקטן בסופו. ואמר כי השליח סמן דעת שולחו.
 ואמר כי בחור אחד ראה זקן הולך בכבוד ויאמר לו מי שם בכבל רגליך, אמר
 אשר הניחם הוא יכין בכל יום כבליך. ושאלו לפילוסוף אחד איזה מכסה הוא טוב
 לאדם, אמר הקבר. ואמר כי הלוכש בגדי רקמה, והוא ערום משכל וערמה,
 ידמה לטווס אשר יסירו נוצותיו וישאר כתרנגולת ערומה. ואמר לא תאכל סם
 המות בטחון על הצרי. החכם הוא העולם. וחלה אחד מהפילוסופים חולי גדול
 ונתיאש הרופא ממנו ואח"כ נתרפא, ויפגשו הרופא בחוץ אמר לו באת מן
 העולם הבא, אמר הפילוסוף כן באתי משם וראיתי צרות רבות ורעות על כל
 הרופאים אשר הם בני אדם מומתים, אכן שמח ויטב לך שאתה מהם כי
 אני נשבעתי עליך שאינך לא רופא ולא יודע בחכמת הרפואה מאומה. ושר אחד
 שלח למלך גדי עזים ואמר לו אכול מכליותיו כי הם מרבים המוח, אמר המלך
 אלו היה אמת היה ראש המלך כראש הפרד. ואמרו כי נקראו בבית המלך שנים
 משוגעים והעתירו עליו דבריהם, והכעיסוהו בהבליהם, אמר המלך הביאו שר
 הטבחים, אמרו אזי נא לנו היינו שנים ושכנו שלשה, ויצחק המלך ולא הרגם.
 ואמרו לאחד מבעלי המוסר מי יסרך, אמר ראיתי הכסיל ועשיתי הפכו ונוסרתו.
 ואמר האהבה מיטב הקורבה והקורבה מבחר היחס. ואמר האהבה אילן הביקור
 פרי והמעט ממנו טוב מן הרב. ואמר בשלשה דברים ילאה האדם בנר שלא
 יאיר ושליח מתמהמה ושולח מיחל שיבא. ואמר בשלשה דברים יודע הכסיל במהירות
 המענה ורוכ ההבטה והמאמץ בכל אדם. ואמרו לנויר אחד למה תלבש שחורים,
 ואמר הוא יותר ראוי לבעלי עונות. ואמר לא יהיה האדם שלם כי אם בשלשה
 דברים והם הדעת והחכמה והדת, ואין בחכמה הטבע טוב מאלה כי הדעת
 הוא מלך הגוף והחכמה מנהיגו והדת נרו ואורו. ואמר הגבורה לאריה והסבל
 לשור והחכמה לאדם והאריגה לעכביש והכנין לדבורים ועשיית האוצרות לנמלים.
 ואמר פחד מן הזמן כאשר ישחק אליך. ושאלו לחכם אחד מהו הדבר שיאות
 לאדם להשמר ממנו, ואמר קנאת האחים והגבר המשנאים. ואמר סקראט בהחמדת
 המחשבה חושג העצה ובארך אפים תנוח הנפש וברוב השתיקה תהיה הוראה
 וכיושר הדבר תהיה השררה ובעצה ירכה העזר אליו ורוע המדות סמן על נבלות
 השורש. ואמר לא יאות הכזב כי אם בשלשה מקומות במלחמה כי הוא תחבולות
 וערמה, או לאיש ישלים בין אנשים, או לאדם את אשתו. ושאלו לחכם אזה מ

החברים טוב ונכבד, אמר המעשה הטוב והיראה. ואמר מי חשוב מכל אדם אמר המתנדב בעולמו זה לתקון עולמו הבא. ואמר ומי החכם הטוב מבני אדם אמר הירא אלקים בכל לבו. ושאלו לאריסטו מה גוף אנוש אמר גוף נכון לקבל פגעים ומקרים. שאל אדם לפילוסוף מדוע מי הים מלוחים, אמר אם תודיעני מה יועילך אידיעך הסבה. ואמרו שצוה חכם לבנו בשתקה אשה לא תקחנה לא מחוננת ולא מתאוננת ולא ממאנת, מחוננת שיהיה לה בן מאיש אחר ותחזן עליו, מתאוננת שמת בעלה הראשון וכשתראה בעלה השני חכמה ותחזון על הראשון, ממאנת שיהיה לה הון ותמאן לתת לו ממנו או להלות לו. והיה לאחר מן המלכים טבעת זהב והיה מפותח עליו הכבוד קום, וכשהיה אדם מאריך לשבת עמו היה מראה לו הטבעת וקורא המכתב ומיד היה יוצא.

ויהי כאשר כלה לדבר יופי דבריו, ונועם אמרו, שכבנו על ערשנו, וערכה לנו שנחנו, ויהי בבקר לקחנו רשותו, ונודה אותנו, על חסדו וטובתו, ונלך מאתו בשלום. ונחני עיני חבירי עוד על נתיב לא ידעו עיט, וכנהר בל תלך בו אני שיט, ויהי לעת ערב ראינו עיר דלחים ובריה, ולפניה גנה כל פרי עץ תפריח, ובה כל מיני בשמים תרית. ואומר אליו מה העיר הזאת, ויאמר היא העיר אשר בחרתיה, פה אשב כי אויתיה, ובה מקומי ובותי, וכל ימי חיי זאת מנוחת. ונלך שם וביאני אל ביתו, ויראני את כל בית נכאחתי. ואומר אליו אדוני האכילה והשתיה יטב לנו מן הראיה. ויען אלי אל תהיה גמור בדברך וממהר, כי לפעמים הממהר מתאחר. ואומר אני יוסף בלבי עתה יעשה ממני כל חפצו, וע"כ הביאני לארצו, ואפחד פן ישטמני בלבו, לכל אוותתי אשר שמתו בקרבן. ויצו את עבדו אשר לא יוחן, לערוך ולשום השולחן, ויערוך אותו ויפרוש עליו מפות, מבלויי הסחכות, תאמר בראוחם מצאם באשפות, ונשב איש במסבו ויהן לפני לחם ומצות. ויאמר אל העבד, אשר היה מחול קשה וכבד, הבא מן המטעמים אשר אהבתי, והירק אשר לאכלו חאבתי, כי האדמה אשר באתי משמה, לא טעמתי בה כל מאומה, ולא מצאתי שם כל עשב ירק, ולא ראיתי שמה מטר ולא ברק. ויקח העבד קערה אחת שהורה כעורב מכל צד ופנה, ואומר אנא ה' הושיעה נא, ויבא אותה על השולחן והיא מלאה חזרת, אשר בוכרה שמחת לבי מתפשרת, ובכנף המעיל נקחה, וחומץ בקערה שנית מוסרה ונתעב מאד. ויאמר אלי אכול מן החזרת טבולה בחומץ כי היא מעירה התאוה חכמה חום הכבד, ואינה על הגוף מאכל כבד, ועל בן נקרא שמה חזרת, כי היא חום הכבד לבריאות מחזרת. ואומר אדוני כבד מאד קרה, ולא אפחד מחום המררה, וידעתי כי לא יחוקני והחומץ לא יועילני. אמר אלי ואיך תשקר ונקרא שמה חסא, בעבור כי היא על הגוף חסה, ושומרתו מלחות הרעות כמו מרה השחורה והאדומה המריעה. אמרת ה' לא ירחם על מי שורעה, כי מכל מיני הירקות היא גרועה, כי מחשכת העינים, ומחוקת כאב הרגלים, ומאחרת לצאת מבני

מעים, והושכת בברכות רחם ישדים, ונקרא שמה חורת כי היא כטבע החזיר, אשר כל חכם ממנו יזיר, ועוד אין זה ליל שמורים, אשר נאכל בו מצות ומרורים. וכשמעו דבר המרורים ומצות, השיבני בלשון ריב ומצות, פליאה דעהך ממני אשר למדת מכל המאכלים ומשקים טבעיהם הרעים, ולא למדת הטובים אשר לרובם ידועים. ואומר אליו הנה כמו כן למדתי הטובים אבל יותר אזכיר הרעים, אשר עלי להשמר מהם, ולהנזה מרעתם ונזקיהם. ויען ויאמר אלי הנני רואה כי אינך אוהב כי אם לשבוע לחם ויבשר, ושלמה אמר צדיק אוכל לשבוע נפשו ובטן רשעים תחסר. אמרת'לו אדוני מרים ראשי, גם אני לא אשאל כי אם לשבוע נפשי. ולהכעיסו אכלתי מה שבקערה, ויאמר אלי בעת גמרה, הכי נקרא שמה חורת, כי אחרי ראותה חוזרת. ואומר אליו אדוני בעבור שאמרת שהיא מעירה את התאווה אכלתיה, ואהבת עולם אהבתיה. ויקרא להעבד המזוהם ותנכזה, ויאמר לו הרחק זה, כי מלאה הבאתה וליקם השיבנה, ואפחד על האיש הזה פן יאכלנה, כי הוא בולע מאד ועתה מהר להביא מאכל אחר, ואל תאחר. ויאמר אלי אמת אמר החכם כי אין מדה רעה כמהירות ואין מדה טובה כאיחור. אמרתי כמה טובות נעדרות מהאדם בעבור העצלה והאיחור, על זאת ברבות הטובה, למחר ולקחת בנפש תאוה, ואמר החכם כשתשיג ידך לא תאכל עד שתרעב וכאשר תחסר אכול בכל עת שתוכל, ואמר שלמה תאות עצל המיתנו כי מאנו ידיו לעשות. ויאמר אלי אכול מה שתמצא הלילה גם המפה השולחן והמנורה, עד שתמלא כרסך הגדולה הנורא, כי בעז"ה האאכלך פעם אחרת כפי תאותך, ואשביעך עד מלאה קיבתך, כי למי שיהיה הזמן ארוך, תמיד יהיה השולחן ערוך. ואומר ברוך היודע מה אוכל מחר, או אם אראה בעפפי שחר, וארו"ל אל האמר לכשאפנה אשנה שמא לא תפנה. ויאמר אלי הלא אמרת כי חכם גדול אתה, ובחכמת חרפואות לך שחה, ובנעיריך כל הונך בלמודים שחה, והלא ידעת דברי חכמים שאמרו כל מי שעוצר בתאוותיו, ואסר את קיבתו, רבו בכלפה שבחיו, והביא לידי בריאות כל נחחיו, ואמר אבוקרט החסיד אל יסיתך דבר שאינו דבר טבעי כמו רעבן החולה טרם שיקום מחליו. ואומר אליו והלא היא אמר כי העצמה לחולה כצדה לאורה, והחולי כמו הדרך וע"כ יאות לרופא המשכיל לשמור כח החולה בעבור שלא תאבד עצמותו, טרם בא החולי לתכליתו. ויאמר אלי הלא ידעת דברי אבוקראט שאמר כי הגופות אשר אינם נקיים מן הלחות כל אשר חוסף מאכלים אתה מוסיף עליהם תחלואים. אמרתי לו צדקת אבל אמרו חז"ל נטה עם החולה לקצת תאוותו, כי מאכל המתאוה ואם הוא מוזק טוב מן המזוהם ואם הוא מועיל. אמר לי תאמת אתך אכן אמרו כמוכן כי הגופות רבות הליחות השיבנה המאכלים אל טבעיהם ואם מועילים. ואומר הלא אמרו החכמים עזוב חרפואה במרקחת כל אשר תוכל לרפא את החולה במאכל, ואמר גאלינוס אל חשאיך קיבתך בלי מאכל זמן רב כי כאשר תחן

המאכל אל האברים תמשך מהם הלחות הרעות וכשיבא בה המאכל יפסידו אותו כי ההתרעבות הרבה מביא את הגוף לידי בלבול. ויאמר אלי אראה קיבתך רעה ומתאוה לאכול בכל שעה, ומעיך כל עת למאכל נכונים, ואפחד עליך פני מצאונך חלאים רעים ונאמנים, ואמרו כאשר לא יאות לשופט שיהיה מונה כן לא יאות לרופא להיות זונה אחר תאוותו. ואומר אליו באמת אוכל לשכעה בשם המאכל את אבותינו את המן, ולא אשמע דברי המן, כי כבא למות עת וזמן, אדע כי לא אמלט, ולא אהיה בו שולט. ויען ויאמר הלא שמעת דברי אבוקראט באמרו אם אהבת לאכול לא תאכל עד אשר לא תוכל, ואמר אפלטון אוכל בעבור שאחיה, וע"כ אל תבהל ברוחך לאכול ועשה כמו החייט המשכיל אשר הוא משער כמה פעמים טרם שיכרות הבגדים, כי אין טוב למהירות וכל הממהר מתנחם. ואמרתיו והלא אמר אריסטו כי נפש האדם הוא נפש חיה בהרגשה וברעת חושב כל מחשבה וגדל במאכל ובתנועה ומדעתו כי לא יוכל לעמוד בגופתו התאוה לעמוד בצורתו, ובעבור זה הצטרך לזרע ולא ישוג בזרע כי אם בגדול ולא לגדול כי אם במאכל ועלת המאכל היא התאוה היא העמידה בעולם הזה. יאמר אלי גם אני מודה לך והסתר לא אוכל כי לא יוכל האדם לעמוד ולא לחיות כי אם במאכל, ואמרו כי האדם הכריא יהיה בלא אכילה ז' ימים ובלא שתיה ה' ימים ובלא שינה ג' ימים, אכן יאות לשלם להנהיג תאוותו כהוגן וכשורה, ולהיות מאכלו במשקל ובמשורה, ואם לא מהרה יביאוהו לקבורה. אמרתיו כל זה דבר נקל, ומשפט מעוקל, כי קללה היא ואכלתם לחמכם במשקל. ויאמר אי אצל מי למדת אשר דברי הסכלות אמרת וכסוד החכמה לא עמדת, הלא ידעת כי אותה הקללה היא מכפן ומחוסר, לא מכבישת התאוה ומאושר. ואומר אי החרש במילים, כי הכל הכלבלים, ויאמר משל הנשים, עם הדברים בפלך, כי זה אינו שוה לאיש הלך. ויאמר דעתי שחדע משלי הנשים, ויחר ממשלי האנשים. ואומר אליו אדוני מאד אחמה, על העבד אשר כל כך מתמהמה, ואפחד אולי קרהו אסון, ואם הוא כאלונים הסון. ויחר עלי אפן, ויענני ברוב קצפו, מדוע לא יראת לדבר בעבדי, אשר הוא עזר כנגדי, והלא החכמים מתאווים לשמוע דברי חכמה ותושיה, מאשר יתאוה האכילה והשתיה, והפילוסופים הקדמונים אמרו כי החכמה מחיית הנפש כמו שהמאכל מחיית הגוף. ויקרא עיני א חברו ויאמר לו מה צויתך מהר עשה כאשר הורתך והבא מהרה השה, ויאמר אדוני כן אעשה. ויאמר אלי שאלו לגאלינוס מה היא המרפא הגדול, אמר מיעוט האכילה והשתיה כי כל הממעיט על אכילתו, מרבה על בריאותו, והסובל מרירת הרפואות תהיה לשלום אחריתו. ואמרו להולה אחד חכם תאות כל מאכל, אמר אחאוה ואשמור מאכול, ואז"ל תמעט אכילתך תמעט מחלתך, ואז"ל המעיט אכילתך תשכח עצתך, ואמר לא תשכון החכמה בכטן המלאה, וחכם אחד פילוסוף אמר ד' דברים הם, לא תשיאך בטנג מה שלא תוכל לשאת, ולא תעשה

טובה לזולתו מאשר על נפשו, אמר בעבור זכותו מתאוותו עצת זולתו. ואמר
 כאשר לא יאות חכמה בדומם כן לא יאות לנפש השבעה החכמה והרעת, וכאשר
 לא יאיר הנר תוך המים כן לא תאיר החכמה בפריצים ועזי נפש, וכן אמר שלמה
 בא זרון ויבא קלון ואת צנועים חכמה.

אמרתי לו אדוני אראה הנער עבדך סורר ומורה, אוקרהו מקרה, צוהו שיניח
 המאכל עד למחר, כי הנה עלה עמוד השחר. ויקרא אל העבד שנית ויגער
 בו, ויקם אליו להכותו ממסיבו, ויחנן אליו קולו ולא האמין בו, כי שבע תועבות
 בלבו, וימהר העבד ויביא שה אחד צלי אשר אשאו על כרעיו ועל קרבו. ויאמר אלי
 חי נפשו חי נפש זקני כל אשר הזהרתך להשמר מתאוותך, לא עשיתי רק להנאתך
 ולטובתך. אמרתי אליו חי נפשי אין אהבתך אלא כאהבת השטן לבנו חבקו ונשקו
 עד שחנקו. ויאמר אלי התדע ה' דברים שאמר אריסטו שהם אוברים ואינם
 על נכון שומים. אמרתי לולא אדע הגד לי מה הנה. ויאמר, מטר- על חמור,
 ונר לאור השמש, ובתולה נשאת למי שאינו יכול, ומטעמים הושם לפני שכור,
 וחסד למי שאינו מכיר. ויאמר אלי הנה הכל הטית לכף חובה, ואינך מכיר
 לא חסד ולא טובה, ועם כל זה אחר אשר ארחת לחברתי, ובאת עמיא ביתי,
 עלי להזהירך ולשמור גופתך ונשמתך, ואם לא דמך בראשך; על כן השמר
 מאכילת בשר, כי אבוקרט אמר הזהרו מאכילת בשרים, ולא תשימו בטניכם
 לבהמות קברים, ואמר גאלינוס אין לכל איש למלא בטנו מכל אשר ימצא.
 ואשלחה ידי אל כתפי השה לאכול מהם, כי מאד לבי כוסף להם, ויאמר לי
 השמר פן תאכלם כי הם מקבלים הלחית מן הלב. אז נטיתי אל החוזה, ויאמר
 אלי אל תיגע בו אפילו במחזה, כי הוא מאחר להתבשל בקיבה. ואח"כ בשמעתי
 זה נשאתי ידי אל הכליות, אמר מקום השתן הם ושארית הדם. הרימותי ידי
 אל הברכים אשר בם הקרבים ובני מעים, אמר בהם צואת הבהמה. הפכתי
 ידי לקחת האליה לעומת העצה, ויאמר אלי לא טובה העצה, כי היא מזוהמת
 ורעה, ותמית התאוה כשעה, וע"כ קראו שמה הכשרים לקונה, אשר כל אוכליה
 לסוף יעשה בכי וקינה. אמרתי לו הואיל ואינך רוצה שאוכל ממנו למה הבאת
 אותו, ולמה צליתו. אמר אלי אכול מן הנחחים המועילים כמו הכרעים והזרוע,
 אשר אין בהם כל רוע. ואשלח ידי לקחת הכרעים הקרובות אלי, ויאמר לי
 תקח מן הקדמוניות, אבל תקח מן האחרונות, כי הם הטובות ולא תקח הימנית
 כי אם השמאלית לקרבה מן הלב אל החום הטבעי, או קח אשר אתן לך
 ועזוב זולתה, וישלח ידו אל הכרע השמאלית היבשה והשרופה, ואוכלה ככלב
 אוכל עצם, וימהר ויאמר אל עבדומהר הסר אותו, ואולי ימלט מפגעו ומרעתו,
 וכראותי מעשה זה הנבל, אמרתי אני בלבי אין לי כי אם להעזי פני על הכילי הזה
 אשר על מעט בשר נפשו תאבל, ואקרא בקול גדול ובנפש מרה הכלב אנכי
 אשר תתן אלי העצמות, הנמצא כתוב כזה בכל ספרי החכמות, להאכיל לבני

אדם העצמות, מהחיות והבהמות, תן לי הבשר כי נפשי אליו שוקקה, ואם לא אקח בחזקה, ואשלח ידי ואחטוף מן הבשר, בטרם מלפני חסר. ויאמר אי על מי צעקת ותענה עזות, ואומר אליו אין לי לעמוד על זאת. ויאמר לבני ביתו הראיתם המשוגע אשר בא אלי באהלי לשלול ולבז את כל אשר לפניו לעיני, וילמוש עיניו ויחרוק שיניו, וישבע לאמר לולא היית כביתי, ובאת בצל קורתי, יסרתוך בשוטים, והוכחתך כאחד השוטים, ויוסף דבר אלי ויאמר אמת דבר החכם הפרסי שחברת השוטה טובה מחברת הדעתן. ואירא בלבי מקול דבריו, וכמעט נפשי יצאה בשמעתי מליו, ואחזק את לבי, כי כמעט נשמה לא נותרה בי, ואומר והלא אני יוסף אשר הכיתיהארי בתוך הבור, ואומר אוי לזמן אשר גדיים ושיות, הורגים לבאים ואריות.

ויאמר אלי הנני רואה כי שמחת על הצלי ותאכל אותו בשמחה, ואל תחן לקיבתך מנוחה, ואולי יקרה לך כאשר קרה למלך אשר נהפכה לו השמחה, ליגון ואנחה. ואומר אליו המתן מעט עד שיהיה כרסי מלא בשר, ואח"כ תספר לי את אשר קרהו. ויאמר פעם אחת בא בעל הגן אלגנו כימי הקור בחדש טבת וימצא בו שושנים, וישמח מאד בראותם, וילקט אותם ויתנם בקערה יפה וישאם אל מלך העיר וישים לפניו, ויתמה המלך ויטיבו בעיניו ויצו לתת לו ק' זהובים, ויאמר המלך בלבו, נגילה ונשמחה בו, יעש המלך משתה גדול וישב לאכול ולשתות עם משרתיו הנאמנים, לשמחה בשמחת השושנים, ולא היה למלך כי אם בת אחת והיתה הרח ללדה, ויאמר אל עבדיו קראו לנערה ותשמח לפנינו, ותבא בתו ותשב לפניו ותשם לפניו קערת השושנים, ותהי בעיניה יקרה מפנינו, ותשלח ידה לקחת שושנה להריח ויקפוץ על פניה נחש אשר היה בין השושנים, ותצא לבה ותצעק בחבליה, כי נהפכו עליה ציריה, ויצא הנפל מרחמה ותמת לעת ערב, ונהפכה כל השמחה ליגון ואנחה.

ויהי בראות עיני כי לא שוה לי כל אשר אמר, ובכל דבריו היתי ממר, והיתי אוכל בשר לחאבון, אמר לי אכול כל השה, לא החמול עליו ולא חכסה, כי פעם אחד חמנע אכילות הרבה. ויאמר אל העבד הבאאת אשר עמך אל האיש הזה למען תח לו תאוה לאכול הצלי כי הוא יגע ורפה ואינו יכול לאכול. ויבא העבד קערה גדולה כחבית מלאה בשר שור, ויהי תיכף כשהגיע לפני ואפשוט ידי וסכיני ואחל לאכול לשבעה, ויאמר אלי השמר מבשר השור כי הוא מקור כל מכאוב ומוליד כאב הידים והרגלים ולקות הפלג. ועוצר המעיים, לכן אל תמלא יותר את בטנך הפתוח כשער לאכול ושמע לעצתי ואל ישיאך יצרך ואל תחן את פיך לחטיא את בשרך. ויקרא העבד ויאמר לו הרחק המאכל הנמאס והנבזה, ואז לקחתי חתיכה בידי ואכלתי כמתנת ידי. וכראותו כי הייתי אוכל לשבעה, המעט אחוזו רוח רעה, ויצעק ויאמר מי שמך לאיש להיות כביתי שורר, כמדומה לי שעליך אמר המשורר:

ראו גבר בלי שכל וערמה	יפתני כפי און ומרמה.
ושולחני כגן עדן לפני	ונשאר אחריו מדבר שממה.
איש אשר בא על שולחני	אל צלחתו הוא קולע.
לאכול לחמי ובשרי לא	דחשיב ידו מבלע.

ויאמר אלי חסר לב מה יועיל לך כי תאכל לצכות בטן ובשרך חשמן, אולי יעשה החולי כמעיד סימן, ותנחם עד בלי ערך ורבו מחלותיך ותשוב לכחושך ודלותך ותכבה על האותך ויצרך, ככלות בשרך, וכאשר קרה לשועל ככה יהיה מקרך. ואומר אליו ומה קרהו, אמר כי היה שועל דק ודל בשר, כל היום טרפו וחסר, ושם כמו השפן, מחוסר וכפן, והיה יום אחד מלאו לבו לצאת מסביבו, ויפן בה וכה וירא גן אחד ויחמה על יפיו, וישמח על רוב מגדיו ופריו, וקירותיו היו גבוהים ולא היה יכול לקפוץ עליהם לבא בגן, וילך סביבות הגן עד אשר מצא חיר אחד ונכנס שם וזכא אל הגן ואכל ושבע ורשן, והיה בכל יום אוכל וישן, וזכבוא עת הכציר בא בעל הכרם לבצור כרמו אשר היחה בגן, וכראות השועל את הנוצרים, אחווהו חבלים וצירים, ויאמר עתה ימצאוני ולהפשיט עורי יהרגוני, וישב אל החור לצאת משם כאשר בא ולא יכול מרוב שמנו, ויגדל כאבו ויגנו, ויצפ ג' מים עד אשר שב לדלותו וכחושו ויצא מהחור אשר בא בו, והיה צועק וזוכה אוי לי מה יועילני את אשר אכלתי ושתיתי, ושמנתי ועביתי, והנה שבתי לדלות כאשר היתי. ע"כ שמע לעצתי ונער בתאותך והכליעה מהבשר, אותך א' יחסר והשמר מחולי רע. ואומר אליו אל הפתח פיה לשטן, כיאפחד על תאותי פן תמעט ותקטן.

ויאמר אלי הלא אמרת כי אתה משכיל וידע בחכמת הרפואות, השיבני לכל אשר אשאלך, ואחבונן תבונתך ושכלך. ואומר מרוב אכילתי נמנעתי לך מענות, כי חמרמרו מעי להמענות, הרפה ממני עד אשר נפשי השביע ואשיבך על כל אומר תודיע ותביע. ויאמר אחרי אשר האכל וחרוה, לא הגיד כל דבר ולא חחזה. ואומר הנה הרעב נבהל לאכול ולא יבין שמועה ואלו היה בהימן וכלכל. ויאמר אליו עד מתי תאכל, איי לבטנך אשר השקט לא הוכל. וכאשר אכלתי ושבעתי, ומרוב אכלי כמעט גועתי, אמרתי לו אדוני, השניה חחזה עיני, וברשותך עלה אעלה על מטתי, ושכבתי וערכה שנתי. ויאמר אלי איך תוכל לישן, ולא עזבת לא חדש ולא ישן, אכן חי נפשי לא העלה על מטחך, עד אדע ואנסה חכמתך, וארא כל זה המאכל, הנכנס בבטן חכם או סכל. ואומר אליו העמק שאלה, או הגבה למעלה, כי הנני עונה על כל שאלותיך, אכן א' תרבה עתה דברתיך, כי הלילה פרש כנפיו, והשחר אחו כעפעפיו.

ויאמר לי החדע שני גידי העינים למה הם נכונים מכל שאר הגוף. אמרתי בעבור כח הראות היוצא מהמוח והולך באותם שני הגידים א' העינים. ואמר

החדע מעוות העינים הנקרא כלשון ערב א חול למה יראה מדבר אחד שנים ,
אמרתי לו לבעבור כי אין הגידים שוים ולא ילכו בקו שוה אל העינים כי האחד
ירד והשני יעלה , וע"כ יראה עין אחת דבר אחד למעלה והשנית דבר אחר
למטה , והאות אסיתום עינו האחת לא יראה מלבד דבר אחד . ואמר לי התדע
מה היא חנועת העטשה , אמרתי ליחה או רוח יזיקו למוח לכן תדיחנו הטבע
אל העצם הנקיב ככברה , אשר מאותם הנקבים תצא ליחה הראש מן האפים ,
וכן הונקב אותו העצם הנקיב ככברה צר ודק וחצטרך הטבע להוציאו בכח גדול
ועל זה ישמע כח העטישה . ויאמר אלי התדע שרשי הטוחנות למה הם ג'
למעלה ולמטה הם ב' , אמרתי לו בעבור כי העליונות צריכים חיווק כי הם חלונות
והתחתונות אינם צריכים חיווק כי הם יושבים על מלאות . ויאמר התדע למה
כשיפתח האדם את פיו ויצא ממנו הרוח יהיה חם ואם יסגר פיו ויפתח ומפית יהיה
קר , אמרתי לו בעבור כי הרוח היוצא מפיו האדם תמיד יהיה חם כי בחום הלב
יחמם , וכאשר יכבוש שפתיו להוציאו הוא מנפח ומריח אז את האויר ומניעו , וכל
דבר שיריח את האויר ויניעהו יקררהו ועל זה נראה שהוא קר . ויאמר התדע למה
אוחו הרוח היוצא בכל מקום חם הוא קר כבבית המרחץ , אמרתי לו בעבור כי
אויר בית המרחץ יותר חם מהרוח ע"כ יראה לפיו קר . ויאמר התדע למה כאשר
יחשוב האדם בדבר שאינו יודע יכניע ראשו וכאשר יחשוב בדבר שידע ושכח
יגביהו , אמרתי לו בעבור כי החושב בדבר שלא ידע צריך להביא כח המחשב
אל כח הזכרון אשר הוא בחדר האחרון ממול ערפו ויתערבו כח הבחשב וכח
הזכרון ויזכור אשר שכח . ויאמר התדע כמה הם גידי הקיבה , אמרתי לו ג'
הגיד הא' מונח באורך לקבל בו המאכל הב' באכסון לעצור בו המאכל עד שיחבשל
והג' מונח ברוחב הקיבה להדיח המאכל ולהוציאו כשהוא מבושל . ויאמר התדע
מספר המעים , אמרתי לו ו' , הג' עליונים דקים והג' התחתונים עבים . ויאמר התדע
למה אין בהם עקלתון כ"א א' לבד , אמרתי לו בעבור כי העקלתון קרוב מן הכבד
וממנו המשוך הכבד את מיץ המאכל וע"כ יתעכב שמה עד שימשוך הכבד את
מיץ המאכל , ואי היה ישר כמו האחרים היה המאכל ממהר לצאת ממנו ולא
היה פנאי לכבד למצות ממנו מיץ המאכל . ויאמר התדע מאין יבא מיץ המאכל
א הכבד ואין במעים שיצא ממנו ולא בכבד להכנס בו , אמרתי לו כי בכח הנפלא
אשר בארץ ערב קורים אותו בא צי א ואין כל אדם יכול לדעתו כי אינו בטבע כח
אבן השואבת אשר חמשוך הברזל בלי דבר , אבל בכח הנפלא כמו האבן הנקרא
בלשון ערב א מאסא שלא יוכל הברזל לשכרה ותשכרנה העופרת . ויאמר התדע
למה כשתמלא הבועה מים לא יעצור לשחן בחוכה ויבא בעליה לסכנה , אמרתי
לו בעבור כי פי הבועה כולו גידים וכאשר תמלא הנפח וימשכו הגידים מכל צד
ויסתום פי הבועה ולא יצא ממנה מים . ויאמר התדע למה כאשר יחלום החולם
שישכב עם אשה שתצא ממנו ש"ז בעל כרחו ואם הוא יחלום כי הוא רוצה למי

רגלים לא ישחין ולא יצא מימנו דבר והשחין רב מאד מהורע וחד ממנו ומוצאו קרוב, אמרתי לו הדבר הזה עמוק מאד ואין בכל חכמי הרפואות שידעוהו כ"א מתי מספר כי הוא סוד גדול ואני אגלנו איך ישתדע כי המאכל בבטן מושכיל נאכל ולא בא בקיבת סכל כמו שחשבת, דע לך כי טבע האדם מנחוג כל הגוף בהקיץ ובהרדם וכאשר ישן האדם הטבע ההוא שומר את הגוף לכלתי יצא ממנו דבר מנקביו שלא ברצונו, וכאשר יחלום האיש שהוא שוכב עם אשה יצא ממנו הזרע עכ"פ כי כל האברים רוצים להביאו לרוב הנאהן שלא ברצון הטבע כי התאוה חמשכנו מכל האיברים ותקצצנו וחביאנו לאשכים לבשלו שמה כאשר יבשל הדם בשדי האשה עד שישוב חלב, ולכן אין שום אבר מעכבו מלצאת ויוצא, אבל השחן האבר אשר הוא בו לבדו רוצה להוציאו ברצון קצת הטבע אשר בו וכל האברים האחרים וטבעם עוצרים אותו מלצאתו ע"כ לא יוכל לצאת לפועל עד שיקין, לא כן העוללים שטבעם חלוש ואבריהם חלושים, וזה הוא הטעם הנכון אשר הוא נעלם מכמה חכמים.

ויאמר אשאלך עוד דברים אחרים, קשים כגידים וכחמורים. ואמרתי לו שאל על כל אשר תבחר, כי אשיב על כל שאלותיך ולא אחר. ויאמר התדע מדוע נקרא הטחול כלי צחוק. אמרתי לו החכמים אמרו ב' טעמים הא' בעבור שהוא מקום מרה שחורה שהיא מילדת השטוח, ע"כ נראה כי לעולם השוטה שוחק; ע"כ אמר שלמה לשחוק אמרתי מהולל; ועוד אמר ושחוק בפי כסילים ינוח. והטעם הב' בעבור כי הטחול מאסף אליו כל המרה שחורה אשר בגוף מילדת היגון והאנחה ישאר כל הגוף נקי ממנה, ותאווה האדם לשחוק ולשמוח. ויאמר התדע מדוע יאכל נער קטן יותר מאיש גדול. אמרתי בעבור כי הנער צריך המאכל לשני דברים, הא' למחיתו והב' לגדלו, והאיש אינו צריך כי אם למחיתו. ויאמר התדע מדוע כשיעלה האדם לגבוה יכבד עליו עלייתו וכאשר ירד לא יעף ויקל עליו ירידתו. אמרתי לו בעבור כי תולדות האדם בטבעו ללכת בקומה זקיפה וכשיעלה תכנע קומתו, וע"כ יעף ויגע, וכאשר ירד תהיה קומתו זקופה, וע"כ לא יעף כי הוא הולך כטבעו.

ויאמר עוד אלי היש לך שלם בלמוד חכמת התלמוד. אמרתי לו למדתי ממנו מעט לפי חפצי. ויאמר התרצה שתשאלני או אשאלך ותודיעני. אמרתי לו שא כלבך, ואם יש מלים אשיבך. אמר מדוע ארז"ל רוב ממזרים פקחים. אמרתי לו כל הלילה הקשית לשאול, וכמעט בעבורך אחאב לשאול. ויאמר כמדומה לי כי בחכמה הזאת קצר מצעך, וצרי צעדי מדעך, ואבדו כל מעיניך, וע"כ חרה בעיניך. ואמרתי אליו לא, כי תאווה השינה, חשך מלבי חכמה ותבונה, ועם כל זה אשיבך על שאלותיך, להעיד על מחשבת סכלותך. ועתה דע לך כי ממזר לא יהיה כי אם מנואף ונואפת, והניאוף לא יהיה כי אם מאהבת שניהם שיאהב זה את זה, והאהבה לא תהיה כי אם מתאוה, והתאוה לא תהיה כי אם מחוס

הלכ , ומחום הלכ יחם הדם וכל האברים , ולפי רוב אהבתן , תהיה תאותן ,
 ולפי רוב תאותן תהיה חמימותן , ויחמו שני הזרעים זרע האיש והאשה אשר מהם
 נברא הילוד , וע"כ יהיה הממזר פקח כי הפקחות מחום הלבנומחרוד המחשבה
 אשר במוח ; וכמו כן יהיה הממזר ארוך כי בחום הדבר (?) יארך ויגדל , וזה סבת
 הממזר אשר הוא ברוב ארוך ופקח . ויאמר עוד שאלה אחרת אשאלך ,
 החדע למה ארו"ל אשה מזרעת תחלה יולדת זכר איש מזרע תחלה
 יולדת נקבה . א"ל בעבור כי כשיצא זרע האשה מביציה אשר הם קרני
 הרחם ויפול מן הרחם תחלה לא יסגר הרחם עליועד בא זרע האיש ויתקרר
 מעט ויחלש כח הטבעי אשר בו כשיצא עליו זרע האיש ויערב עמו ויגבר עליו
 וישיבהו אלטבעו ברובכחו ועוצם חומו ויסגר הרחם על שניהם ויתילד מהם זכר
 כי זרע האיש מתערב ומתגבר על זרע האשה , והוא הטעם באיש כאשר יזרע
 תחלה , ואחריו יחזק בו הכח המושגה ויקרם עליו מעט עור דק ויקפאהו מעט
 הנה והנה , ואחר יביאהו הכח האלקי שהוא כח המצייר ויעשה בו צורתו , ואם
 לא ידבק הזרע בגוף הרחם היטב ויסגר הרחם עליו לא תהר האשה מאותו הזרע
 לעולם ; וע"כ אחו"ל כל זרע שאינו זורה כחץ אינו זרע , שלא יהיה ממנו זרע
 לעולם , כי הרחם כמו הקיבה כאשר לא ירד המאכל אל ירכתי הקיבה לא תסגר
 עליו ולא תחבשל לעולם היטב ; וע"כ יהיה רוב ולדות בנות בעבור כי בחלושת
 טבעו אינו יכול לשהות וזרע מהר ; והוא שאו"ל על הנה נחלה ה' בנים שכר פרי
 הבטן , הכונה בזה בזמן שהאדם משהא עצמו בבטן האשה יזכה לבנים זכרים ,
 ובעבור זה הרו בנות לוט לזכרים מאשר אביהם היה שכור ושהה מאד בהזרעה
 והן הזרעו תחלה לרוב תאותן . ויאמר החדע למה או"ל לאתרוג צנון וביצה למלא
 קליפתן החיצונה לא היו יוצאים מכני מעים לעולם , מה ענין ביצה לאתרוג וצנון ,
 הנה קליפת האתרוג והצנון הוא הטוב שבהם , ולולי שבחמימחם יתבשל חוכם
 לא היו מתבשלים בקיבה ולא היו יוצאים מכני מעים אלא לזמן ארוך , וקליפת
 הביצה הלא היא הרע שבה . אמרתי בעבור כי חלמון הביצה מאכל טוב לגוף וכלו
 דם בעבור כי הוא מדם , ולולי קליפתו החיצונה אשר היא קשה להתבשל ומאחרת
 לצאת מהקיבה לא היה החלמון יוצא מכני מעים לעולם כי היה כלו שב לדם .
 ויאמר החדע למה אחו"ל שני לדג דם והלא הדג קר מאד ומקרר הגוף ואיך צו
 זה לאוכלו שהדם הוא חם והוא הפכי בכח הפועל . אמרתי לובעבור כי הדם
 מאכל עב ומוליד הפלגמו וימלא הגוף וכל העורקים מאותו דם צו יום שני
 לאכלו לחסר אותו הדם כטרם שזיק לגוף , וכן כשיקוי אדם צו יום כ' להקותו
 לאכול דג בעבור כי ההקוה מחלשת הגוף ומריקה אותו ותחממהו ויחסר הדם
 מעורקו והדם המתהווה מן הדג יקרר הגוף וימלא העורקים , ולא אמרו זה
 כ"א בדג אשר איננו מוזיק כמו הדג האדום וזולתו .

ואביט אליו , והנה השינה תצודר אישונן , ועפעפיו ינשקו עיניו , ואומר

בלבי אאריך על הנבל לשון, ולא אניח לו לישן, ואשאלהו כאשר שאלני, ואמנעהו מנים כאשר מנעני, ואומר אליו אדוני הנה רציתי לנסותך כאשר נסתני, ולבחנך כאשר בחנתני. ויאמר האמת הוא שאמרת כי השינה תמנע כל חבונתה, ועם כל זה שאלני ונסני אם הרצה, ובחנני כזהב אצא, ובאיזה חכמה שתרצה, כי אני יודע מכל החכמות המחצה. ואשאל לו בחכמת הכתבים ויאמר לא ידעתי, וכן מכל החכמות לא ידע להשיב קטן או גדול. אמרתי לו חסר לב איך אמרת שאחה בקי בכל החכמות וידעת מהם החצי, ואפילו ראשי פרקים אינך יודע. אמר אלי בעבור שאמר אריסטו כי כל האומר לא אדע כבראמר חצי החכמה, אמרתי לו איך חסר לב, והו שאמרת שאתה יודע חצי החכמות. ואמר לי עד מתי תעז פניך, לחרפני ולהכני בשוט לשונך, אכן אסבול חרפתך, למען שכלך ותבונתך. ויכף ראשו ויאמר בכושפת פנים, כזה וכזה ישא אנוש מאוהביו הנאמנים, ועם כל זה אתמה מחכמתך, ויותר על אכילתך, אשר מאומה לא השארת, ושלחני מכל טוב חסרת, ודבר שלמה על לבך לא שחה, ושמת סכין בלנעך אם כעל נפש אתה, הנה זה כדברי החכם אשר אמר כי חכמה ודעה, לא ישכנו בבטן מלאה ושבעה. ואומר אליו עד אן המלל אלה, ואין כזה בטני מלא, והלא כל אשר אכלתי הלילה ברעבוני, לא מלא חדר אחד מחדרי בטני. ואמר לי יהירצון מלפני המקום שיצילך מכל צרה וצוקה, כאמת נדמה בטנך לעלוקה, ואחמה על שלמה אשר אמר שלש הנה לא תשבענה וארבע לא אמרוהו, איך לא אמר ה' והיה בטנך החמישי כי לא ישבע לעולם, והוא שקול כנגד כלם. ובעוד היה מדבר בלשון צחות, אמרתי ברוך זוכר הנשכחות, אדני בעל הבית ידעת אם אכל חמורי הלילה מספוא, או נפל עליו הקיר ומלק את ראשו ממול ערפו, אשר לא שמעתי צעקתו, ולא אאזין נאקתו. ויאמר אין זה כי אם מרוב שבעותו. ואומר בלבי מיהן ויצדקו מליו, וישבע החמור אחרי אשר לא ישבע אדוניו. ואקרא לעבד ואומר לו, נחת הלילה לחמורי את בלילו, מדוע לא ישמע קולו. ויאמר העבד אדוני שמתי לפני חן ומספוא מלא האבים, ואכל ושבע עד אשר אותם נפשו חמים, ואמר מיהן והיה קיבתו כקית אדוניו. וחשבת בלבי כי העבד הממר, אמת היה אומר. ואומר אדני בעבור אהבתך ונדיבתך, חשבת כל מאכל כמון, והנה שלחתי לפניך סמן, וע"כ לא הותרתי ממנו עד בקר. ויצעק ויאמר דום ואלם, כי לא חבשו לא חכלם, טאטאת שלחני במאטא השמר, וכל אשר כביתי אתה חומד. ואומר אליו אדני כפך מעלי הירחק, ואל תשת לבך לדברי לעג ושחק. ויאמר איך אסיר את כפי, ואכלת את כל יגיע כפי, וכמעט אוכל במכתש לחיך תשחק. ואומר אליו אדוני מיזם היותי כן חיחה אכילתי, ועל כל הנשאר לבי כאב, כי מנעורי גדלני כאב, ומבטן אמי אנחנה, לרווח ולמלאות בטני וקחשביענה. ויצחק צחוק מר הרומה לבכי, ויענני עזות, ארור יהיה הבן אשר מאביו ילמד המלאכה הנמכות הזאת, ומי

היה אביך . אמרת לו היה איש חם וישר רופא אומן ומשכיל בכל דבר . ויאמר
 מדברוך אחמונן כי אמת הדבר ונכון , כי היה חכם ונכון , ועדות חכמתו הגדולה ,
 אשר למדך חכמת האכילה . ובעוד היינו מדברים נדעך הנר אשר היה לפנינו ,
 והעצים האופל את עינינו . ויקרא אל עבדו הנבל ויאמר מהרה הדלק את הנר ,
 ואין קול ואין קשב כאלו הרגו אחי ענר . ואומר מה קרה לעבד הזה . ויאמר
 אולי הוא שוכב חוזה . ויושיבני במחשכים , עד אורהבקר מצ"ץ מן החרכים .
 ואומר אליו אדני הבקר אור , הקץ את העבד וילשושום בכצק מעט שאור .
 ויאמר אלי אוי לך בולע , הנה הכשר עומד בין שניך , וכל זה מהרה תחפוץ
 למלאות בטנד , הלא שמעת דבר אבוקרט באמרו הבאת מאכל על מאכל רוב
 בני האדם ימיה . ואומר כן דברה , וצדקת ככל אשר אמרת , אבל כל אשר
 אכלתי נעכל במעי ונספה . ויאמר ה' יכה בשלשול קיבתך , עד אשר לא תוכל
 לעצור צאתך . ואומר ידעתי כירעה עלי הרשת , אכן התפללת וידיך פרשת , כי
 אם אחזתני השלשול אולי יהיה לי מרפא וארוכה , ויהפוך לי ה' הקללה לכרכה , כי
 אמר גאלינום כאשר יקרה לאדם שלשול מן הליחות אשר הטבע צריך להוציאם
 מן הגוף ולפנותם יחזקו בו כל האברים ויהיה סבת בריאותם . ויאמר אמת אמרת
 כי טעיתי בחפלתי , אבל ה' ידע כונתי . ואומר ידעתי כונת לבך ומחשבו , אכן
 קללת חנם לא תבא . ואלך לראות את חמורי ואבא אל האכוס ואמצא אותו
 מבלי חבן ומספוא , ולא יכול להגות על טרפו , וכמעט מצאתיו נחנק , כי העבד
 הבלעל חסם את פיו לבלתי ינהק וינאק . ואקרב אליו להסיר המחסום , ותיכף
 הסירותי ממנו נשכני , וכמעט בין רגליו הדריכני , ואקח את המקל ואך אותו ,
 עד לשמים עלה שועתו , ויפתח ה' את פיו וועם , למה תכני ואני ממשפחת אחון
 בלעם , ואתמה מדברו וחרדתי מחרונו , אמרתי אולי השטן מדבר מגרונו , ואומר
 אליו ואיך לא אכך ואתה נשכתי , וכמעט בין רגליך רמסתני . ויאמר החמור
 הנה ישבת עם הנבל להתענג ולאכול , ואני ברעב ובצמא ובחוסר כל , וכל הלילה
 אשמרה לפי מחסום , אמרתי הבלעם אנכי אשר ידע לקסום , מאין ידעתי כי
 צמאת ורעבת , והעבד הרע אמר אלי אשר אכלת ושבעת . ואצעק אל העבד
 ואומר לו למה המתה את חמורי הלילה ברעב ובצמא , והרעבת אותו באכוריות
 וחימה . ויען אותי וישבע , כי שם לפני חבן ומספוא ואכל ושבע , אכן קיבת החמור
 בקיבת אדוני , אשר לא השאיר כלום לפניו . ואומר אליו אם נחת לו מספוא
 לשבעתו , למה חסמת אותו . אמר בעבור שהוא חמור שעסקו רעים , וכל הלילה
 צועק וזרעים , ופחדתי פן ישכני בשניו . אז אמרתי כעבד כאדוני ; ואומר משל
 הערב כי העבד מחומר אדוני קורץ , וישמור אדוני ולשונו עלי חרץ .
 ויאמר עינן למה תכביר עלי מלים , ובזיתני זה שלש רגלים . ואומר אליו על
 כי הוצאתני מעירי , להמית אותי וחמורי . ויאמר ארור היום אשר הוצאתך ,
 ובמספר ירחים אל יבא כי לביתי הבאתך , ולא היה כי אם לבשתי וכלמתי , ולהוכיח

עלי פשעי ואשמתי, אבל חי נפשי וחי זקני אשמדאי, אם לא תאמר לסכלותך די, כי אם לקחתך באצבע הקטנה, אראך קרית חנה. ואביט אליו והנה פני להבים פניו, וגחלה אש עיניו, ומנחיריו יצא עשן כקיסור הכבשן; ואומר אליו בלשון רכה, ונפשי עלי מבכה, אדני אשאלך ואל יחר בעיניך איזה אשמדאי היה זקנך. ויאמר אשמדאי השר הגדול אשר באברתו, השיא המלך שלמה ממלכותו, והרחיקהו מאדמתו. ואפול על פני ואבכה ואומר אוי לנפשי כי חשבתך מן הידירים, ואחה מבני השדים, אשר רוחות בני האדם מצודדים, זה חסדך את רעך, למה לא הגדת לי את זרעך, ומדוע ככה רמיתני, ומארץ מולדתי הוצאתני. ויאמר אלי ואיה שכלך ותכונתך, והלא אמרת ליך, כי שמי עינן הנמש בן ארנון הרש, הפוך שמי ושם אביו יהיה שמי, ארנון השטן, בן עינן השר, בן חצרמות, בן זעמות, בן צלמות, בן חרדה, בן רעדה, בן אימה, בן חימה, בן משכלה, בן חלחלה, בן דבר, בן שבר, בן יגרע, בן שם רע, בן עלון, בן און, בן לצון, בן אסון, בן מגפה, בן אנפה, בן רם, בן שרם, בן אשמדאי, בן ארמאי, בן סרחדון, בן אבדון, בן קלקלה, בן קללה, בן אבראי, בן אשמדאי מלך השדים, אשר כלם היו לו לעבדים. וכשמעי כל אלה השמות, אחזני שאון ושמות, ונפל עלי פחה ואימות, ושכח לבי כל גיל ועליצות, ואחזבשרי פלצות; וככה אמרתי אהה על שבירי, כי פה תהיה קברי, אמת אמרו חכמים רגלוהי דבר נש אינון ערבין ליה, לאחר דמתבעי אינון מובלין יתיה. ויאמר אלי השטן אל תירא ואל תחת כי חי נפשיעם כל השמות אשר זכרתי, לא אעזבך עד אשר עשיתי את אשר דברתי לך, קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה, וראה יפיה וטובה, אפס כי עו העם היושב בה.

ווילכני בשוקים וברחובות, ויראני הידעונים והאובות, ואראה את העיר והנה הוא מקום חטאת ואשם, וגם בני ענק ראיתי שם, אמרתי זעום ה' יפול שם. ואומר מה אלה אדוני, אשר כהם לא ראתה עיני. ויאמר אלה בני הענק, אשר אבני הסכלות לצוארם נענק. ויאמר אלי חרצה שאראך איש אהבתי רעיועמיתי, הרני וחפארתי, והוא מכני משפחתי. ואומר אליו בבקשה ממך הראני אותו, כי חפצתי לראות דמותו, ויראני איש כצלמו וכדמותו וכגובה קומתו, איש ארוך ושוטה, מחטיא וחוטא, פניו פני שור, זקנו על בטנו ערמת חטים, זוהמא וצואה מלקטים, ואומר אליו מי האיש הלזה, אשר כדמותו בכל העיר לא אחזה. ויאמר קרוב לנו האיש מגואלינו הוא, ומעודי בו בחרתי ואוהבתי, והוא איש גדול וחשוב וכבודו לכל איש גלוי, כי הוא מורע הכלוי. ואומר כמה אהבת אותו בחבניתו, או בתכונתו. ויאמר אלי אל תבט למראהו ואל גובה קומתו, רק תבט לחכמתו, כי הוא נבון וחכם בכל החכמות, וכמוהו לא היה לפני ולא יהיה, ולא נודע מקומו איה, ובו מדות טובות ונבחרות מרוב בני אדם הם נעדרות. ואומר ספר לי מדותיו ואחרי כן אשאלך על חכמותיו. ויאמר אלה הם מדותיו הטובות, ומעלותיו

החשובות, הוא שונא כל חכם ואוהבם כל סכל, ולא יספיק לו כל משחה ומאכל, ולא יתפלל בכל יום עד שיאכל, ועוד כי כמעט בצלים או שומים הציר או צנון, ויש
 יאכל חמשה לחמים ושום איש לא יחנן חנוך, והוא נדיב בהוננו ובינו ובמימו, והוא
 כן ה' עמו. אמרתיו כבר שמעתי ענין אכילתו הגדולה הגד נא לי נדיבותו יח
 ויאמר פעם אחד בא לביתו עני קשה זרעב, והוא חמיד כל דל ואכין מתעב, וא
 ויקבלהו בשפתו נדבה, ויראהו ידו הרחבה, ויאכילהו מעט פת חרבת, ולא היה
 בה שלוח ולא אהבת, ולהיותו כוסף לשחות לצמאו השקהו חומין, וכי מאן העני
 לשחותו באומין, גרשהו מביתו, והפשיט העני ולקח שלמחו, עד אשר נתן שכרו
 אכילתו, ויכהו עד שפך דם עליו. ואומר אליו למו אשר לו אלה המדות הטובות
 באמת נקרא שמו אכזר בלעל, ועתה הנה שמעתי מוחותי, ספר לי החכמותיו.
 אמר שאל כל חכמה שחרצה, כי הוא יודע מאן ימצא. ואמר כמה ידעת
 בחכמת הרפואות ומחכמת הככבים, אמר כאשר ירח השמש הוא יודע שהוא
 יום, וכאשר יצאו הככבים לילה. אמרתיו לו וחכמת החשבון, אמר יודע כי א' וא'
 הוא ב', ואמת ואמת אמתים, וגם יודע ענין אחר, כי הוא יודע כמה לחמים
 אוכל בסעודה אחת. ומחכמת השעור, אמר יודע כמה אצבעות ברוחב בטנו, וכמה
 אצבעות בין פיו לגרונו. ומחכמת הניגון, אמר בחכמת הוא הוא יותר משכיל
 מכל החכמות, כי מכיר בין חרצת הכלב ובין נעורת החמור, ובין קול נהילשיר
 מזמור. ומחכמת ההגיון אמר כי יודע שלא יוכל האדם לדבר כי אם מן הגרון,
 ולפיכך כי אם מהתחתון. ומחכמת העבור, אשר יצטרך אליה כל יחיד וצבור,
 אמר כשיראה בטן האשה בולט יכיר שהיא מעוברת. אמרתיו לו ומחורתני, אשר
 היא חכמתני ובנתני, אמר יודע כל חקה ומצוה, כי כאשר יראה העורה
 יכיר אם יש לו המלה, או איש אשר לו ערלה. אז אמרתיו האיש היודע שלימות
 אלה החכמות ארור יהיה התלמיד, והרב אשר אותו על סודן העמיד. ואומר אליו
 חי ונפשך ונפש דודך, גלה לי סודך, כי לאיש אשר לו החכמות האלה אין
 משך כל זה לבך בעבודת אהבתו, אמר תרצה לשמוע האמה, אמרתיו מאד הפצתו
 לשמעו אם הפצת לאמר. ויאמר אליהתחשוב שלא אדע שאין בודעת וחכונה,
 אבל אהבתו אותו לא לכבודו ותפארתו, אך לאהבתו כחו יפה כלבנה, וארצה
 לקחתה לי למנה, וזולתה לא השא הן וחסד לפני, כי היא ישרה בעיני. אמרתיו
 ומה יפיה והדרה, אמר הנני אנד לך, קוצותיה שחורות כעורב, ומראה נאה
 וקולה ערב, עיניה כזנים, ולחיה כשושנים, ושפתותיה כחוט השני כפרנים,
 ושני שדיה כשני רמונים, ולא אוכל לספר כל שבחיה, כי עצמו מחלליה. ואומר
 אליו עם זה הנור מכנות עמי הארץ, כי כלמעשיהם פרץ על פני פרץ, ואזל
 לעולם ימכור אדם כלמה שיש לו וישא בת"ח שאם מת או גולה מוכתח לו
 שלא יהיה בני עמי הארץ, ועוד אזל עם הארץ אסור לאכול בשר שנאמר זאת
 חורת הבהמה ועוף כל העוסק בחורה מותר לאכול בשר וכל שאינו עוסק בחורה

לחך
 פני
 אליו
 מדאי
 כותו,
 רים,
 למה
 אמר
 רש,
 בן
 ללה,
 לצון,
 בן
 רים,
 ונפל
 מרתי
 אינו
 תרא
 שתי
 ה
 הנה
 אמר
 אבני
 הדרו
 פצתי
 וטיא
 זומר
 איש
 איש
 בתו.
 נבון
 ייה,
 יותו
 לחין

ספר שעשועים

אסור לאכולו בשר, ואמר ר' אליעזר עם הארץ מותר לנחמו ביום הכפורים
 שחל להיות בשבת, א"ל תלמידיו אמר לשחטו, א"ל זה טעון ברכת וזה אינו
 טעון ברכת, ואסור להחלות עמו בדרך שנאמר בני דאי תיך ואורך ימך עלי
 חייו לאחס על חיי חברו לא כש"כ, ואמרו עם הארץ מותר לקרעו כדג ומגבו,
 ואו"ל כל הלומר תורה בפני עם הארץ כאלו בעל נערה המאורסה דכתיב תורה
 צוה לנו משה מורשה אל סקרו מורשה אלא מאורשה, ואו"ל גדולה השנאה
 ששונאים עמי הארץ להכמים ממה ששונאים האומות לישראל, ואו"ל דברים
 נאמרו בעם הארץ, אין מוסרין לו עדות, ואין מגלין לו את הסוד, ואין ממנין
 אותו על קופה של צדקה, ואין מכריזין על אברתו, ואין נותנין להם שלום,
 ואמרו אין פורעניות באה לעולם אלא כשביד עמי הארץ, ומשה רבינו כתב
 בתורה ברמז שהוא חייב סקילה, שנאמר עם הארץ זרגמורו באבן, ועל בנותיהם
 כתב ארוך שוכב עם כל בהמה, ואו"ל כל המשיא בתו לעם הארץ כאלו כופתה
 ינותנה לפני הארזי מה ארזי דורס ואין לו בושת אף עם הארץ מכה אוכל וקובעל
 ואין לו בושת, ועוד כשיצרו תקפו הוא כארזי אשר יראה את טרפו זעה תג בה
 עליו האותו, לא חובל אשתו למנוע אותו, ועוד כי כל האנשים אשר אינם יודעים
 חמשה מיני דמים, אשר טמאו אותם חכמים, ואינם מכירים בין נדה לכתובים
 במשכב נשותיהם זהירים, לא יהיו בניהם כשרים, ואמרו הרופאים כי כל השוכב
 עם אשתו זבת נדה לעולם הולד מצורע, ואם ביום א' לנדחת היתה צרעתו
 בנערותו, ואם ביום ב' היתה צרעתו בבחורותו, ואם מכאן ואילך בזקנתו, והטעם
 בעבור כי עצם הנדות הוא חם מכל דם הגוף כי פסולת הדם והלחות הרעות
 תערבו עם הזרע אשר נכרא הילד ויהי הטבעו כטבע אותו הדם ולעמים ירבו
 זרעו ויוליד ממנו צרעת, המקום ציל ממנה כל משכיל וכל בן דעת, ואומר אל
 תקח אשה להון אוליפי, כי ילך הכל וישאר הרופי, וזה משל קדמוני,
 ואמר אלי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה, ואתבתי בסגור לבך תתה,
 והיא יחד התקיעה במקום נאמן, כיהוהר חני להשמר מפגעי הזמן, וגרשת חשקה
 מלבי, ובערת רע מקרבי, ואתה מן האוהבים הנאמנים, אשר אמרו הקדמונים;
 כי שאלו לגאלינוס מה הוא האוהב, אמר דמיון הנפש ומנהג הדמיון להתחבר
 כיהם טבע אחד, ושאלו לאריסטו מה הוא האוהב, אמר לב אחד חובר
 בשתי גופות, אכן אחלה פניך אם מצאתי חן בעיניך, שתבקש לי אשה אחרת, כי לא אקח
 הנזכרת, כי תהיה לביתי צרעת ממארת, ואם יהיו לי ממנה בנים, שלא ידמו
 לזקנם, כי אמר החכם כאשר ידמו הבנים אל האבות באבריהם ובצורתם, כן
 דמואליהם בחכמתם או במרמתם, ואמרת אליו אני אתן לך נערה יפה וצנועה,
 בעלת שכל ודעה, אכן תאכל בכל יום שלשה או ארבעה פעמים ולא לשבעה,
 אביה בר אוריון, לובש צדקה כשריון, ומורה הלכה, ומאיר חשכה, והוא
 חוקר ההפכה, ויאמר במדומה לו שהנערה מבנות משפחתך כי אראה קיבתה

דומה לקיבתך, ועם כל זה אתה רעישאלתי ובקשתי שלא תהיה רעה וקשה
 ולא תהן עלי בקולה כי אז"ל אשה רעה צרעה ממארת לבעל. ואומר אליו אל
 תירא כי לא אתן לך אלא נערה יפה וכשרה. ויקח את הנערה לאשה ויקרבה,
 ויביאה לביתו ויאהבה, וכראותי כי שלם עמה אמרתי בלבי כל עוף למינו ישכון.
 ויהי כי ארכו לי שם הימים, אמרתי לו אדוני תבלה ימך בטוב ושנוחך בנעימים,
 וראה חיים עם האשה אשר לקחת, הנה הארכתי לשבת פה בעיר הזאת,
 וראית בה צוהות ומראות משתנות, גם דברי ריבות ועזות, אשר איני רואה להם
 תפלץ ומוזות, או כל דבר שיר וחרוות, ואמרו כי כל המלאכה הנמכרת,
 טוב ממנה תרגולת ואוהה, וכל חכמתם להכיר השמנת היא אם רזה, ירחבו
 הנער בוקן והנקלה בנכבד, וכל חכם לב בחוכם כסיל נעבה, וכל זה היינו
 מחרישים, ועוצמים עינינו לטומאת הקדשים, לולא ביוון לתורת אלהינו, אשר
 היא אור עינינו והודינו, וכל צנוע היא לנו ונחבזה בעינינו, וכאשר יתהלל החכם
 בחכמתו והגבור בגבורתו, ויהללו קצתם בשקריהם ובמרמותם, וקצתם בשגעוניהם,
 וקצתם ברכילותם, וקצתם בעוונתם ופריצותם; ואז"ל לשון הרע הורג שלשה,
 האומר והמקבלו ומי שנאמר עליו, ואמרו לשון הרע גדול מע"ז וג"ע וש"ד שהרי
 בע"ז כתוב אנא חטא העם הזה חטאת גדולה וכו'. ויפסלו השכנים הקרובים
 והרחוקים והנאמנים והחכמים בשקרונם, השוכן אתם בתוך טומאתם, וכל זה
 כיאום חציפותם ועזותם, כדברי רז"ל ר' יהודא הנשיא אומר עז פנים לגיהנם
 וביש פנים לגן עדן, עז פנים ר' אליעזר אומר ממוז, ר' יהושע אומר בן
 הנדה, ר' אליעזר אומר אף לא עמיהו אבותיו על הרסני; ואמר הערבי טוב
 ממור עניו, מכשר מעוז פניו; ואמר הכשדי כל חציפותא אולא בחר גיפא —
 ע"כ מפיל אני חנתי לפניך לתת את שאיתי להשיבני אל מקומי להיטב אחרותי
 עם קרובי ואנשי שלומי לראות החכם המשכיל בכל מדע הנשיא רבינו ששת
 בן בנשת. ויאמר אלי ומה היו המדות אשר הביאנהו לאלה המעלות, אמרתי
 תומתו וענותו וחסידותו, כמו שאז"ל ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם
 ביום ויבא לדי טומאה בלילה, מכאן אמר ר' פנחס בן יאיר והירות מביאה
 לדי זריות, זריות מביאה לדי נקיזת, נקיזת מביאה לדי פרישות, פרישות
 מביאה ליחי טהרה, טהרה מביאה לדי חסדות, וחסדות גדולה מכולם שנאמר
 או דברת בחזון לחסידך, ופליגא דר' יהושע בן לוי דאמר ריב"ל יען משח
 אותי לבשר ענוים וגו' חסידים לא אמר אלא ענוים מלמד שהענוה גדולה מכולם.
 ואז הביאני אל ארצי ואל מולדתי בשלום. ד' ברחמי יצילנו מתלאות וצרות
 ויאמר די לצרות עמו ישראל וכן יהי רצון אמן.

תם ונשלם.

